

*****
INFORMBULTENO PRI ESPERANTO
bulletin bilingue d'information sur l'espéranto

eldonisto:

KULTURA ESPERANTO-FEDERACIO DE ORIENTA FRANCIIO

FEDERATION CULTURELLE FRANCE-EST POUR L'ESPERANTO

MAISON DES JEUNES ET DE LA CULTURE Ph.DESFORGES

27, Rue de la République, F-54000 NANCY

PCK - CCP: 1997-72 W NANCY

NOUVELLE SERIE
trimestriel
3ème trimestre 1993
n° 83

ABONNEMENT
un an: 45 FF
jara abono
por eksterlando:
57 FF aŭ 18 R.K.°j

ANTO-INFO ☆☆☆ ESPERANTO-INFO ☆☆☆ ESP

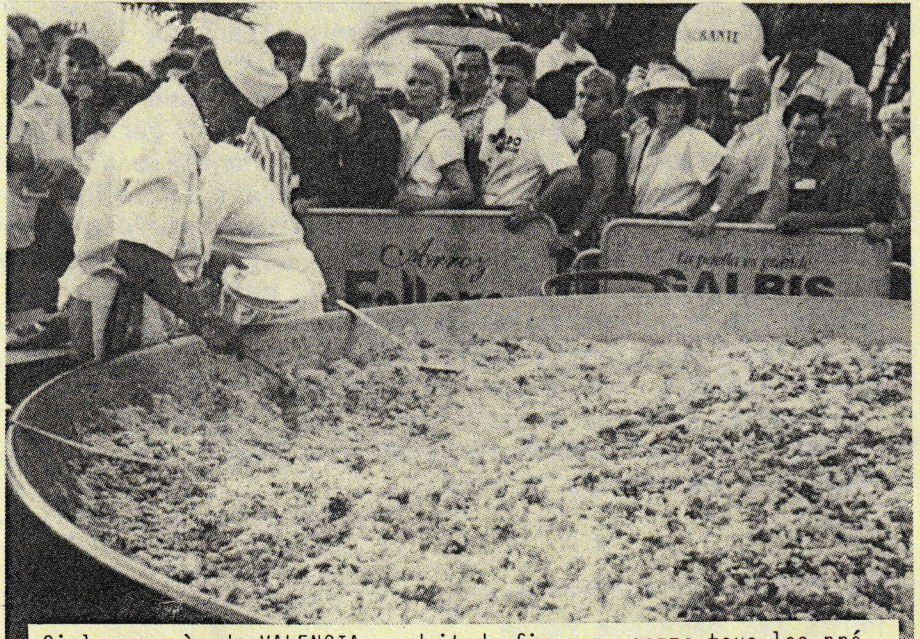
UN CONGRES MONDIAL D'EXCEPTION

Quelle éducation pour le prochain siècle? Tel était le thème du 78ème Congrès Mondial d'Espéranto qui a réuni à VALENCIA en Espagne près de 2000 délégués, du 24 au 31 juillet.

65 pays étaient représentés, et les 150 Français qui étaient là dès l'inauguration ont été salués par les messages de personnalités comme les secrétaires généraux de l'ONU, de l'UNESCO, le maire et les autorités de la province de Valencia. Le pape Jean-Paul II a lui-même adressé un message très exceptionnel, qui a été lu en premier lors d'une cérémonie oecuménique à la cathédrale.

Comme d'habitude un programme varié était proposé aux congressistes: une centaine de possibilités, qu'il s'agisse de réunions spécialisées, de conférences ou de la découverte d'une superbe région ensoleillée.

Journées à thème: journée de l'école, journée du livre, journée de la paix; soirées théâtrales en espéranto; concerts; matinées artistiques; débats scientifiques; rencontres avec les rédacteurs des grandes revues en espéranto; un jeu dont les questions portaient sur l'histoire de l'espéranto -un Français, Jacques Le Puil, était dans l'équipe gagnante- des rencontres spécialisées entre juristes, journalistes, automobilistes, commerçants, en-

Si le congrès de VALENCIA se doit de figurer -comme tous les précédents!- au "Livre des Records", la paëlla géante servie aux participants mérite également d'y faire son entrée! (recette au dos!)

 Dans ce numéro: Votre bulletin d'adhésion au CONGRES UNIVERSEL de SEOUL (1994) et au stage de fin d'année à HOMBURG.

"La INFORMILO" - Bulletin trimestriel bilingue d'information sur la langue internationale **espéranto**.
édité sous les auspices de la Fédération Culturelle France-Est pour l'Espéranto.

Rédaction: P. DENIS, 5 Chemin de Blamecourt - F 55000 BAR-le-DUC.

Les articles signés nommément par leurs auteurs expriment la seule opinion de ces derniers et non celle de la Rédaction ou de la Fédération.

Tout article à insérer doit parvenir **au siège** de la Rédaction **au minimum 1 mois** avant la fin de chaque trimestre.

Comité de la Fédération

Président: Monsieur Edmond LUDWIG, 26 Route de la Schlucht, 68140 STOSSWIHR
Tél.: 89 77 52 56

Premier Vice-Président: Monsieur Jean-Paul COLNOT, 15 Rue de Lavaux, 54520 LAXOU
Tél.: 83 27 95 55 (responsable du cours d'espéranto par correspondance)

Deuxième Vice-Président: Monsieur François-Xavier GILBERT, Vert Coteau, 55000 LONGEVILLE-en-BARROIS

Secrétaire: Madame Catherine GALLEGRO, 49 Rue du G1 De Gaulle, 57330 HETTANGE-GRANDE

Secrétaire-Adjoint: Monsieur Armand HUBERT, 13 Chemin de la Solitude, 57200 SARREGUEMINES

Trésorier: Monsieur André GROSSMANN, 5 Rue des Pyrénées, 68390 BALDERSHEIM

Responsable du Service Librairie: Monsieur Roger DEGRELLE, 12 Rue Estienne d'Orves,
54490 PIENNES

Rédacteur de "La Informilo": (voir ci-dessus)

Sommaire: pages 1 à 6: informations en français - 9 à 10: la presse et l'espéranto -
11: éditorial - 11 à 19: inform. en E° - 21/22: calendrier - 23/29: divers - 30: détente
=====

1 photo page RECETTE de la "Paëlla ESPERANTO": Utiliser une poêle en acier de 4m de diamètre et d'un poids d'une
tonne!... Ingrédients: 180kg de riz, 200kg de poulet, 60kg de lapin, 40kg de canard, 40kg de tomates,
20kg d'escargots de montagne, 200kg de verdure diverse, 10kg de sel, 5kg de paprika, du safran et
400 litres d'eau... le tout accompagné de la traditionnelle sangria et du soleil couchant de la Mé-
diterranée.
Tous les gourmets ont reçu de la firme "Viajes Iberia" et du cuisinier la non moins traditionnelle
cuillère de bois gravée du logo du Congrès.
=====

seignants, philatélistes, croyants ou athées...

L'Université Internationale d'Eté proposait des conférences faites par d'éminents uni-
versitaires venus d'Espagne, d'Italie, des Etats-Unis, de Bulgarie, d'Australie, de Grande-
Bretagne et d'Autriche, sur des thèmes allant de l'écologie aux ultras-sons, du droit in-
ternational à Federico Garcia Lorca. Fait exceptionnel, cette dernière conférence s'est
terminée par une ovation du public, enthousiasmé par la brillante et émouvante présentation
de l'orateur, Miguel Fernandez Martin, gagnant par ailleurs de plusieurs prix aux concours
littéraires organisés par l' Association Mondiale d'Espéranto.

Un service de librairie permanent offrait toute la littérature originale et traduite -un
millier de titres- avec chaque jour des séances "dédicace" et une présentation d'ouvrages
par leurs auteurs -Japonais, Français, Espagnols, Nord-Américains-. Parmi les nouveaux ti-
tres, un ouvrage écrit par un Togolais, mais l'auteur n'a pas pu venir au Congrès.

Comme l'a fait remarquer le Président **John WELLS** lors de la séance inaugurale, le Con-
grès ressemblait à cette paëlla géante dont se sont régalés les congressistes: tous les
éléments étaient réunis pour sa réussite!

Ce Congrès Mondial s'est signalé par sa haute tenue culturelle... **et par l'absence d'in-
terprètes** dont la communauté espérantophone n'a pas besoin. Ceux que nous avons rencontrés
étaient des **vacanciers heureux**.

("La lettre de l'espéranto" - service de presse d' Espéranto-France)

EN MARGE DU CONGRES...

Parmi les messages reçus

- Camilo José Cela, Prix Nobel de Littérature, dont des oeuvres ont été traduites en
espéranto, a fait parvenir un message où il souhaite "... avec autant de respect que
d'estime" le succès du Congrès "... dans le noble but de doter le monde d'une langue
commune qui puisse garantir la Paix et la Concorde..."
(le père de CJC était espérantiste)

- Le **Secrétaire Général de l'O.N.U.**, Boutros Ghali, fait l'éloge du Congrès lequel
"... par ses actions de valeur peut unir les hommes du monde entier pour un échange
d'idées, contribuant ainsi à la création d'une atmosphère de compréhension..."

- Le **Secrétaire Général de l'UNESCO**, Francisco Mayor, a envoyé une longue missive
dans laquelle il approuve le thème du Congrès (Quelle Education pour le XXIème Siècle?)
"... l'UNESCO accorde une grande valeur aux efforts du Congrès qui ambitionne de cons-
truire un monde dans laquelle diversité culturelle n'entrave pas une union plus vaste
pour le sort futur de l'humanité..."

- **Le Pape Jean-Paul II** encourage les participants "... à continuer leurs très estimables efforts pour l'avènement d'un monde où règnera l'intercompréhension et l'union.. en souhaitant que "... la rencontre de personnes de cultures, de croyances, de pays divers, parlant la même langue, atteste de la fraternité qui, sans discrimination aucune, doit régner entre les hommes..."

(un télégramme de remerciement a été envoyé à Jean-Paul II à l'issue de ses travaux, par l'Union Catholique Internationale Espérantiste)

****

Le Congrès des enfants

Dans la suite d'une longue tradition, les jeunes espérantophones -au nombre de 47, de 14 pays- se sont investis durant plusieurs jours dans des jeux, des sketches, des arts graphiques et plastiques, dans la musique, et ce dans une ambiance joyeuse et détendue. Comme chaque année, les "petits congressistes" ont offert aux "grands" une prestation instrumentale appréciée.

****

De jeunes cyclistes entreprenants!

Sous les auspices de B.E.M.I. -Biciklada esperantista Movado Internacia-, accompagnés de Jorgos, cyclotouriste espérantophone infatigable, 5 enfants de 10 à 12 ans ont parcouru en 17 jours les 800 km qui les séparaient de Laroque d'Olmes à Valencia. Ils ont rencontré sur le chemin des espérantistes bien sur mais aussi des autorités locales et des journalistes. 10 journaux, une radio et une station de télévision ont rendu compte de ce périple original.

*****

"GRANDA KULTURA FESTIVALO"

Le grand magazine d'information "HEROLDO DE ESPERANTO" (fondé en 1920!) consacre six pleines pages au format 43x30 à un compte-rendu exhaustif du Congrès Universel de Valencia (avec 26 photos à l'appui) et met l'accent sur la spécificité de ces assises qu'il conviendrait plutôt de qualifier de "Grand Festival Culturel", le terme de congrès n'évoquant trop souvent qu'une suite de séances de travail, de débats, de résolutions. L'article paraissant à la "une" de notre bulletin, sous la plume de renée TRIOLLE, Président d'Espéranto-France, atteste bien du caractère multifacettes de ce grand rassemblement mondial dont on ne trouve nulle part l'équivalent.

Culturel, il l'a sans doute été profondément comme le souligne "Heroldo" dans sa page frontale.

Sept thèmes gravitant autour du problème de **l'Education** et de **la Culture**, tels qu'il conviendrait de les aborder à l'aube du 21ème siècle ont donné lieu à des échanges d'idées que la multiplicité des ethnies intervenantes a rendus encore plus fructueux. Ont été traités successivement:

= L'éducation tiers-mondiste et à l'âge de l'enfance, ce dernier volet impliquant la nécessité d'une prise de conscience nouvelle de la part de l'environnement parental.

= Discrimination effective dans l'éducation des jeunes filles et leur accès à la culture. Recherche des causes et des remèdes à appliquer pour parvenir à une reconnaissance réelle du droit à l'égalité vraie et totale pour la femme.

= L'éducation au regard des règles de "la morale". Il n'existe aucun système dogmatique d'enseignement dans ce domaine particulier. Le rôle de l'équipe parentale a de nouveau été mis en avant. La prolifération d'influences qu'on peut considérer comme "négatives", parfois véhiculées par une certaine forme de télévision, de musique ou l'émergence d'une culture qualifiée à tort de "populaire" doit susciter une prise de conscience de l'individu dès le plus jeune âge. Il convient de l'y aider.

= L'éducation et l'aspiration indispensable à des inter-relations "pacifiques". L'utilisation d'une langue commune n'est pas une panacée mais un moyen parmi d'autres.

= Le multilinguisme: sa nécessité, ses bienfaits et ses limites ont été évoquées. L'accent a été mis sur la dérive dangereuse de privilégier une grande langue naturelle et son caractère discriminatoire entre autre. La solution apportée par l'Espéranto et son rôle "propédeutique" pour l'acquisition des langues dites naturelles a été souligné.

= La technologie: les systèmes éducatifs traditionnels de cette fin de siècle devront prendre en compte l'avènement d'une "instrumentation" nouvelle qui permettra avec la disparition des entités frontalières et des contraintes du temps, de toucher un vaste public qui n'a pas eu jusqu'ici accès aux études supérieures.

= L'éducation et le "mouvement espérantiste". Une auto-critique approfondie de l'action des différentes composantes du mouvement incite à défricher de nouvelles voies pour une meilleure efficacité au sein de la communauté humaine...

Qui donc peut persister à prétendre que les espérantistes sont de "doux rêveurs" ou des "marginiaux sympathiques"?...

*****

AUTRE LIEU... AUTRE CONGRES

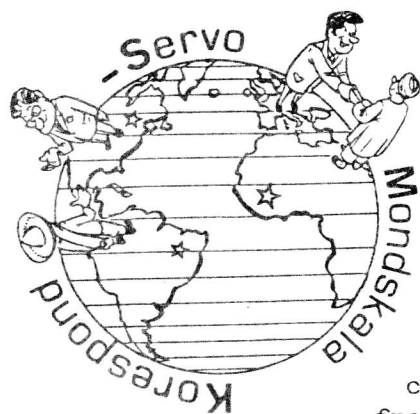
Pour la 4ème fois dans la péninsule, les cheminots espérantophones ont tenu leurs assises annuelles dans la cité de CERVIA, sur les rives de l'Adriatique.

500 participants de 23 pays ont évoqué leurs problèmes, assisté à des exposés sur les techniques modernes du transport par voie ferrée...

La "Place ESPERANTO" à Pinarella de Cervia a été inaugurée à cette occasion.

Le prochain congrès de l'IFE (Internacia Fervojoista Esperantista Federacio) aura lieu à KREMS, sur le Danube, le 20 mai 1994.

notre service de correspondance "à la carte"

Créé sous l'égide de l'Association Universelle d'Espéranto (U.E.A.) il y a plusieurs décennies, le KORESPOND-SERVO MONDSKALA (K.S.M.) a connu d'emblée un grand succès.

Il s'agit en effet d'un système original d'appariement entre espérantophones désireux d'entretenir d'abord des relations épistolaires en Langue Internationale sur des thèmes précis et dans des pays bien définis.

Chaque personne intéressée rédige une "fiche signalétique" qui concerne bien sûr le demandeur mais qui contient une sorte de "silhouette-robot" du correspondant à contacter. Ce document, inséré dans un ordinateur est confronté à un stock de fiches mises précédemment "en mémoire", susceptible de mettre à jour celle qui se rapproche le plus des désirs exprimés de part et d'autre...

Ce service unique en son genre reçoit chaque jour des demandes de correspondance émanant de tous pays.

K. S. M.
BP 6
F-55000 LONGEVILLE-en-BARROIS

Important: Le service ne traite que les correspondances rédigées **en espéranto**.

=====

===== COTISATIONS ET ABONNEMENTS POUR L'ANNÉE 1994 =====

Vous pouvez dès maintenant payer votre abonnement à La Informilo ainsi que votre cotisation fédérale pour l'année 1994, il n'est pas nécessaire d'attendre le prochain numéro de La Informilo. Si vous le désirez vous pouvez également vous acquitter pour 1995 et 1996 et ainsi être dégagé de votre abonnement pendant 3 ans.

Voici les tarifs pour les années 1994 à 1996:

	1994	1995	1996
Abonnement à La Informilo	50 FF	50 FF	50 FF
Adhésion simple à la Fédération	27 FF	28 FF	29 FF

Ces sommes peuvent être payées de préférence par virement CCP:

FÉDÉRATION CULTURELLE DE L'EST POUR L'ESPÉRANTO CCP 1997 72W NANCY

Ou par chèque bancaire à l'ordre de cette même fédération, mais adressé à notre trésorier:

S-ro André GROSSMANN, 5, rue des Pyrénées, 68390 BALDERSHEIM

*****

Une autre idée de l'espéranto

ESPERANTO-INFORMATIONS
SAT Amikaro

Une haute idée de l'espéranto

PRIERE D'INSERER

Tout article du Service de Presse peut-être reproduit, de préférence avec mention de l'adresse de SAT-Amikaro.

SERVICE DE PRESSE

ESPERANTO-INFORMATIONS

67, avenue Gambetta, 75020 PARIS

Téléphone : 47 97 87 05. Télécopie : 47 97 71 90

Rédacteur : Henri Masson.

Répondeur téléphonique en dehors des heures d'ouverture. Permanence de 9 à 15 h du lundi au vendredi. Cours oraux (début octobre) et par correspondance (toute l'année), stages intensifs. Edition et fourniture de matériel de documentation, d'information et d'étude pour la Langue internationale espéranto. Service Librairie pour les adhérents.

SAT-Amikaro en Belgique :

Esperanto-Infor, Av. Théo Lambert, 56, Bte 12, B-1070 BRUXELLES.

CPPAP n° 56121 Directeur de la Publication Selle. Supplément à SAT-Amikaro n° 483, juillet 1993

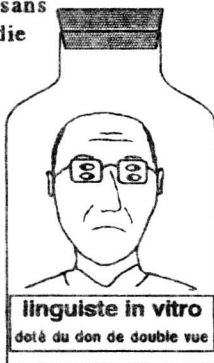
Linguiste *in vitro*

Pour Louis-Jean Calvet, professeur de sociolinguistique à la Sorbonne, "Le choix de l'espéranto constituerait (...) une décision *in vitro* qui aurait le plus grand mal à passer dans la pratique, *in vivo*" ("L'Europe et ses langues", p. 185).

L.-J. Calvet semble frappé d'un mal que l'on pourrait nommer la "calvétie". Comme certains linguistes restés *in vitro*, il se cantonne dans le domaine théorique sans la moindre expérience vécue de l'espéranto, sans connaissance approfondie de tous ses aspects.

A partir du raisonnement "L'histoire nous montre que...", comme il le fait ailleurs, il est possible de démontrer n'importe quoi.

En d'autres temps, il fut ainsi "démontré" que le vol des "plus lourds que l'air" était impossible.

linguiste *in vitro*
doté du don de double vue

Ce comportement s'apparente à celui des intellectuels qui ont accablé Dante de critiques lorsqu'il a forgé l'italien à partir de dialectes d'Italie. Or l'italien vit, il rend la communication possible entre les locuteurs des dialectes qui existent toujours, et nul n'oserait prétendre qu'il n'a pas de culture. Forgé à partir de langues de grande diffusion, l'espéranto peut tout aussi bien jouer ce rôle à l'échelle de l'Europe et même du monde. Avant que n'apparaissent le swahili ou l'indonésien, certains auraient sans doute démontré l'impossibilité de telles langues sous le même prétexte que "l'histoire nous montre que." Elle nous montre aussi que le bon sens a souvent du mal à émerger. C'est Galilée face à l'Eglise. Mais la jugeote ne fait certes pas partie des disciplines enseignées à la Sorbonne...

En fait l'espéranto fonctionne *in vivo* depuis longtemps. Bien des scientifiques éminents, y compris des linguistes, ont pu le confirmer, tel Elysée Reclus - peut-être le plus grand géographe de ce siècle - dans "L'Homme et la Terre" (Paris, 1908), Antoine Meillet ("Les langues dans l'Europe nouvelle"; Paris, 1918), ou le linguiste anglais A. Thornburn qui avait constaté une diffusion aussi vaste de l'espéranto que celle de l'allemand en URSS au début des années 30. La Langue Internationale Espéranto continue de faire de tour de la Terre.

Autrement dit : "Et pourtant, elle tourne !...".

Henri Masson

Initiative courageuse

La première rencontre de membres de SAT en Chine* s'est tenue du 1er au 5 avril dans la ville trois fois millénaire de Xi'an, ancienne capitale de la Chine.

Pourtant déconseillée par d'autres espérantistes et malgré le peu de publicité qui lui a été donné, elle a réuni 26 adhérents et sympathisants dont huit du Japon et un de Corée. Satisfaits par la qualité des échanges, les organisateurs ont toutefois regretté l'absence de participants des autres continents (hormis la visite d'un espérantiste américain), et notamment d'Europe, mais leur certitude d'être sur la bonne voie a été telle qu'ils ont déjà fixé la prochaine rencontre pour 1994 à Jinan, au sud de Pékin, juste avant le congrès universel d'espéranto qui aura lieu à Séoul, en Corée.

Il est souhaitable que cette initiative soit

vivement soutenue et encouragée.

La première partie d'un rapport sur cette rencontre est paru dans "Sennaciulo" de juin. Il en ressort que des Asiatiques ont pu se rendre compte qu'une langue pourtant née en Europe constituait pour eux un formidable moyen de communication et d'échanges, mais aussi d'amitié avec le monde et aussi entre eux. "Ces discussions ont été très profondes et ceci ne s'était jamais produit auparavant (...) Mais cette fois-ci, grâce à cette rencontre de SAT, on a fait l'expérience de l'importance de l'espéranto pour l'échange d'idées et d'opinions sérieuses pour notre humanité." affirme Wang Tinayi, le représentant de SAT en Chine et organisateur de cette rencontre.

* annoncée dans notre "Service de Presse" n° 476, de novembre 1992.

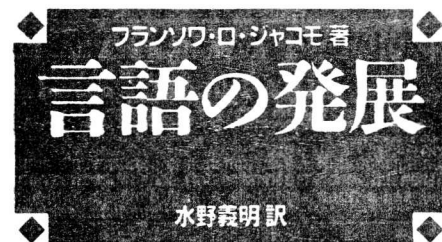
Initiative généreuse

La traduction japonaise de la thèse de doctorat défendue en 1981 à la Sorbonne par François Lo Jacomo et préparée sous la direction du professeur André Martinet vient de paraître au Japon.

D'une présentation impeccable, cet ouvrage de 484 pages a été édité par le traducteur, à ses frais (ci-contre un détail de la couverture).

Les Japonais peuvent parfois nous étonner aussi autrement que par leur productivité et leur goût du travail, mais que faisons-nous pour révéler et valoriser leurs qualités, leurs talents, voire leur générosité au service d'une cause lorsqu'ils y croient, au service de l'humanité tout entière et pour nous libérer ainsi des menaces de la guerre économique ?

François LO JACOMO
LIBERTÉ OU AUTORITÉ
DANS L'ÉVOLUTION
DE L'ESPÉRANTO

Initiative française et européenne

SAT-Amikaro s'associe à la pétition lancée par MM Raymond Boré (Chambéry) et Germain Pirlot (Ostende, Belgique) dans le but de mettre fin au silence, aux tabous et chicanes qui entourent les problèmes de communication linguistique et l'espéranto dans la CEE.

Le texte intégral de l'exposé est en cours de traduction dans les langues officielles de la CEE. Il peut être demandé en France à Raymond Boré, 481 square Zamenhof, 73000 Chambéry, contre participation aux frais de quatre timbres-poste courants.

SAT-Amikaro peut en fournir un résumé avec la formule de pétition (individuelle) contre un timbre.

ESPERANTO - une autre idée de la communication - une haute idée de la communication

Et pourtant, elle tourne !

Il est rare qu'un quotidien de grand renom accorde une page et demie à la Langue Internationale. Le *Journal de Genève* et la *Gazette de Lausanne* ont osé dans le numéro des 12 et 13 juin 1993 par un article intitulé "La potion magique du Dr Espéranto". L'auteur, Alain Croubalian, a visiblement fait un sérieux effort de recherches et a su éviter les banalités et les clichés trop répandus.

Un paragraphe peut toutefois susciter quelques réflexions lorsqu'il écrit : "On se demande, après une semblable démonstration de l'intérêt et de l'utilité de l'espéranto, pourquoi cette langue ne s'est pas imposée au monde entier ? Devant le prosélytisme agressif affiché par les espérantistes se réveille immanquablement la peur d'une langue hégémonique, qui tenterait sournoisement de remplacer les indéfectibles liens qui nous attachent à notre langue chérie."

A l'inverse de langues qui ont tenté de coloniser le monde, l'espéranto n'a derrière lui aucune puissance hégémonique agressive - nation, régime ou parti politique, finance, armée et police, religion - et il n'est guère d'espérantistes qui souhaitent voir leur langue maternelle disparaître. Beaucoup d'entre eux s'efforcent au contraire, grâce à l'espéranto, de

préserver la leur de l'écrasement auquel conduit l'anglais. Le livre de Yvonne Lassagne "Que vive la langue française, et que vive l'espéranto !" en est le meilleur témoignage.

Quant au "prosélytisme", s'il est vrai que certains en font trop et trop lourdement, il est plus souvent reproché aux espérantistes de ne pas se démenner suffisamment pour se faire entendre ! Et enfin, pour ce qui est de l'agressivité, peut-être devrait-on mettre aussi sur le tapis les allusions calomnieuses, désobligeantes et malveillantes parfois dirigées contre l'espéranto. On comprendrait alors que les espérantistes sont finalement des gens fort paisibles qui, pour faire valoir leur point de vue, ont le scrupule de ne pas attenter à la vie d'innocents. Si certains calomnieux se font épingleur avec une certaine vigueur, qu'ils s'informent et réfléchissent avant de parler ou d'écrire !

Comme par hasard, un autre article imbriqué dans celui-ci sous le titre "L'Europe, c'est Babel !" donne une large place à l'avis de Louis-Jean Calvet, professeur de sociolinguistique à la Sorbonne, qui affirme que "l'on ne recrée pas l'histoire en laboratoire" pour justifier ses doutes quant à la possibilité de l'espéranto comme langue de l'Europe...

Superbe !

Réalisé à des fins publicitaires sur papier MultiArt Silk 150g produit par Stora Papyrus Nymölla et distribué en France par De Ruyscher Papiers, un luxueux album photographique utilise l'espéranto comme unique langue pour la présentation de ses photos. L'introduction est en neuf langues (anglais, allemand, français, italien, espagnol, néerlandais, danois, norvégien et suédois) - les mêmes qui figurent dans un glossaire à la fin du livre pour donner la traduction des mots espéranto. Un paragraphe de l'introduction mérite d'ailleurs d'être cité :

"L'Europe unie recherche une langue commune. La meilleure proposition en ce sens reste l'espéranto, langue internationale créée par le médecin polonais L.L. Zamenhof. Elle fut lancée en 1887 avec l'ambition de devenir la seconde langue de tout le monde. Même si vous ne parlez pas l'espéranto, vous comprendrez certainement plusieurs mots. Vous trouverez un glossaire complet à la dernière page."

Le papier est très beau, agréable, non réfléchissant, produit à partir de pâte sans chlore. Un seul regret : cet ouvrage n'est pas en vente. Merci à notre éditeur - Les Editions Polyglottes - d'avoir pensé à nous.

L'espéranto à huit milliards de km

Lancée dans l'espace en 1977, porteuse de messages en diverses langues dont l'espéranto, la sonde spatiale *Voyager II* a franchi les limites de la zone d'attraction du soleil, au-delà de Pluton, le 28 juin 1993.

Identité européenne et culture planétaire

Ingénieur civil, ingénieur commercial en commerce extérieur, lauréat du Prix Kipfer-Pankowski, boursier du Gouvernement japonais à l'Université de Kyoto, Philippe Huysveld a répondu, pour la rubrique "Notre Europe" de "La revue Générale" (Belgique, n° 4/1993), qu'il déplorait l'influence anglo-saxonne croissante. Il a en outre, présenté diverses propositions dirigées plus particulièrement vers les jeunes parmi lesquelles "la promotion, dans le respect de l'identité de chacun, d'une langue commune, facile et accessible à tous : l'espéranto".

Amis de la Nature

Cette organisation est née en Autriche en 1895, c'est-à-dire bien avant que l'on ne parle d'écologie. Le but était et reste une forme intelligente, culturelle et sociale de tourisme et d'activités en harmonie avec la nature, plus ou moins imitée par la suite par des agences et clubs mais jamais égalée. Les Amis de la Nature disposent de nombreux terrains et chalets et ils proposent un grand choix de loisirs au contact de la nature, y compris l'espéranto. L'adresse de sa section d'espéranto, très active, est aussi celle de SAT : 67, avenue Gambetta, 75020 Paris. Les deux organisations coopèrent d'ailleurs tout naturellement puisque leurs objectifs sont parfaitement complémentaires. Avec 1300 adhérents en Ile-de-France, 11 000 en France et environ 500 000 dans le monde, l'Internationale des Amis de la Nature a quelques raisons d'apprécier l'espéranto.

Un inédit de Jules Verne

Le dernier roman sur lequel travaillait Jules Verne avant sa mort avait l'espéranto pour thème central. Cet ouvrage hélas inachevé, intitulé "Voyage d'études", vient enfin de paraître grâce à la Ville de Nantes (qui possède les manuscrits) chez "Le Cherche-Midi Editeur" avec cinq autres récits sous le titre général "San Carlos".

On peut sans doute regretter que Jules Verne n'ait pas pu mener ce livre à son terme, mais d'autres pages non moins belles et passionnantes ont été écrites depuis dans les faits et dans la vie par les espérantistes.

Bravo et merci en tous cas à l'éditeur qui a eu du flair !

Courez vite chez votre libraire !

Plus vite que ça !...

Baden-Powell l'avait recommandé

L'organisation "Pioneer Scouts of India" a introduit l'espéranto comme programme obligatoire d'études pour tous les scouts de l'Inde. Jusqu'à présent, 75 scouts l'ont appris et des cours de vaste diffusion sont planifiés pour les débutants. Ceci ne manque pas d'intérêt dans un pays que l'on dit anglophone.

Bravo Sandra !

"Sandra Chaves a 16 ans et se passionne pour le langage universel, l'espéranto. Grâce à cette langue, elle a des correspondants partout dans le monde. Elle papote par courrier interposé avec de lointains Nippons, débat de politique avec des Lituaniens et organise des échanges avec les Roumains. Vous voulez apprendre cette langue ou vous renseigner ? Sandra vous donnera toutes les informations dont vous avez besoin" (suivent l'adresse et le numéro de téléphone de Sandra à St Etienne).

Bravo aussi à Science et Vie Junior qui a publié ce message de Sandra dans sa rubrique "A vous de jouer !" d'avril 93 ! Des jeunes peuvent y exposer des projets scientifiques, humanitaires ou culturels qui les tiennent à coeur. Il y a souvent des choses formidables dans la tête des adolescents, et c'est là une excellente initiative que de leur permettre de s'exprimer et de réaliser leurs aspirations.

A la suite de ce communiqué, Sandra a reçu pas moins de 76 demandes de renseignements sur l'espéranto dont 1 de Belgique, 1 du Luxembourg, 2 de Suisse, 1 de Djibouti, 1 de Guinée, 1 du Sénégal, 2 du Maroc, 4 de Tunisie, 1 du Japon, 1 de l'Ile de la Réunion et 1 des Iles sous le Vent (Polynésie française) !

Sandra connaît donc la différence entre une langue *in vivo* et un linguiste *in vitro*...

L'ASSOCIATION PTT COMPTE UNE CENTAINE DE MEMBRES

LA LONGUE MARCHÉ DE L'ESPERANTO

Surmonter les barrières linguistiques à l'aide d'une langue universelle, simplifiée au maximum, accessible à tous les hommes. Très en vogue au début du siècle, l'utopie espérantiste n'a pas dit son dernier mot. Notamment aux PTT, où elle continue de faire des émules.

Jean-Luc Thibias et sa femme auraient pu passer l'un à côté de l'autre sans jamais se parler. Lui est français, elle polonaise. Quand ils se sont rencontrés à Varsovie, aucun des deux ne connaissait la langue de l'autre. Mais tous deux parlaient... l'Espéranto. Grâce à cette langue universelle, ils ont pu entamer la conversation. Aujourd'hui installés en France, ils passent, sans difficulté, du français à l'Espéranto. Internationalistes d'avant-garde ou rêveurs farfelus ? Les Espérantistes — on en dénombre un million dans le monde — suscitent les réactions les plus opposées. « *Le fait qu'il existe une association PTT d'Espéranto a tendance à rassurer les sceptiques !* », plaisante Jean-Luc, son président. Ils sont au-

jourd'hui une centaine aux PTT, jeunes et moins jeunes, à avoir rejoint l'association.

Pourquoi l'Espéranto ? « *La raison est simple*, explique Jean-Luc. *S'il y a des conflits entre les gens et entre les pays, c'est que personne ne se comprend. C'est la Tour de Babel. Introduisez une langue commune comme l'Espéranto dans les grandes institutions internationales et vous verrez le changement !* » Les militants de la langue universelle avancent également des arguments économiques. Supprimés, les frais exorbitants de traduction dans les conférences et institutions internationales. Oubliées, les situations ubuesques où, pour passer de l'Italien au Danois dans une réunion à Bruxelles, il faut recourir à une traduction-relais, donc mettre deux traducteurs à contribution...

« *Avec l'Espéranto, finies ces complications* », affirme Jean-Luc. Son rêve rejoint celui de tous les Espérantistes : que chaque pays garde sa langue nationale, mais que les traductions se fassent en Espéranto. Certains prosélytes espèrent même que leur langue sera un jour suffisamment connue pour être utilisée dans les débats. « *Ce n'est pas complètement insensé*, précise Jean-Luc. *L'Espéranto est un jeu d'enfant. Je l'ai appris en dix-sept leçons, et par correspondance encore !* ».

Inventé de toute pièce dans les années 1880 par un Polonais d'origine

juive, le docteur Zamenhof, l'Espéranto est un mélange de Latin, d'Allemand et de Slave, le tout extrêmement simplifié. A chaque lettre correspond un seul son et chaque mot se prononce comme il s'écrit. La grammaire de base est constituée de seize règles, sans aucune exception. Douze terminaisons verbales (il en existe plus de 2 000 en Français), aucun verbe irrégulier, un seul verbe auxiliaire : quelle autre langue peut revendiquer une telle simplicité ? Le vocabulaire, lui aussi, est on ne peut plus sommaire. Il s'élabore à partir de racines, auxquelles on ajoute des terminaisons spécifiques pour les substantifs (le O), pour les adjectifs (le A), pour les infinitifs (le I), etc. « *L'avantage de l'Espéranto, c'est qu'on peut l'apprendre par écrit sans même l'avoir entendu parler* ». Même les Asiatiques l'apprennent à toute allure !

L'Espéranto a connu une grande vogue au début du siècle. En 1905, à l'occasion du premier congrès d'Espéranto, à Boulogne-sur-Mer, le docteur Zamenhof est décoré de la Légion d'honneur par le ministre de l'Instruction publique. L'Académie des sciences disserte sur la langue universelle, la librairie Hachette publie des livres en Espéranto. On parle même, à l'époque, de créer un « Etat d'Espéranto », dont on envisage l'installation sur un petit territoire neutre, en Belgique. Mais la première guerre mondiale a interrompu ce grand élan de fraternité-

universelle, qui n'a jamais retrouvé sa vigueur initiale. Car entre-temps, l'Anglais s'est progressivement imposé comme la première langue internationale.

Si elle n'a plus le même élan et les mêmes ambitions, la famille espérantiste rassemble toujours son carré de fidèles. On peut aujourd'hui lire en Espéranto la Bible, le Coran, *Madame Bovary*, des ouvrages scientifiques. Jusqu'aux albums de Tintin, traduits en Espéranto. On trouve même une revue spécialisée en Chine. L'association PTT, elle, est membre de l'Union française pour l'Espéranto, elle-même membre de l'Association espérantiste universelle, qui a son siège à Sofia (Bulgarie). Où qu'ils aillent à l'étranger, les adhérents français sont presque toujours sûrs de pouvoir contacter un membre de la confrérie.

Quel avenir imaginent-ils pour l'Espéranto en France ? « *L'Espéranto devrait jouer le rôle de la deuxième langue qu'on apprend à l'école*, affirme Jean-Luc. *Des pays comme la Hongrie et la Bulgarie l'enseignent officiellement. Nous sommes en retard, l'Education nationale s'est toujours refusée à la considérer comme une langue étrangère* ». Mais combien d'élèves seraient prêts à s'inscrire dans un cours d'Espéranto ?

Janine Toffin

"MESSAGES" des Postes et
Télécommunications - n° 419

Jean-Luc THIBIAS est membre de l'équipe d'animation de la Fédération Culturelle France-Est pour l'Espéranto

LE SOUFFLE DE L'ESPERANTO

Lorsqu'il a lancé son projet d'espéranto, Zamenhof a défini son objectif comme suit : « Que toute personne ayant appris la langue puisse l'utiliser pour communiquer avec des personnes d'autres nations, que cette langue soit, on non, adoptée dans le monde entier, qu'elle ait ou non beaucoup d'utilisateurs ».

« Ce but a été atteint dès que quelques personnes ont utilisé l'espéranto pour échanger des idées et ont trouvé ce mode de communication efficace et agréable » nous écrit M. Claude Piron, de Coppet, Suisse, qui s'inscrit en faux, ainsi que d'autres espérantistes, contre l'analyse effectuée dernièrement dans ces colonnes du livre de Claude Hagège, « *Le souffle de la langue* » (Odile Jacob).

« L'espéranto -poursuit notre lecteur- est le meilleur tremplin pour l'étude des langues. Le déconditionnement intellectuel se fait en douceur car l'élève peut presque toujours suivre les structures de sa langue maternelle ; il en est de même sur le plan phonétique. L'élève progresse vite, atteint rapidement un bon niveau d'expression, ce qui lui donne de l'assurance et il éprouve une

grande satisfaction à avoir sans tarder accès à des textes variés et intéressants, émanant du monde entier ».

Secrétaire général de Sat-Amikaro, M. Henri Masson (Metz) souligne dans son courrier que « l'espéranto a procuré et procure bien des avantages à des personnes qui se sont fiées à leur capacité de jugement plutôt qu'à des on-dit ». Et d'évoquer le souffle de l'espéranto, « une langue rôdée, éprouvée mais aussi endurcie ». Ainsi que de rappeler l'émission du 4 novembre dernier, sur France-Culture où Claude Hagège et Umberto Eco ont reconnu que m'espéranto est un cas unique, par l'ampleur de sa diffusion et de ses applications ».

M. Jean-Paul Colnot (Laxou) nous écrit : « Je fais partie de milliers de personnes qui ont cru en l'espéranto, l'ont appris et continuent à le pratiquer. L'espéranto n'est pas aussi répandu que nous le souhaiterions mais il faut dire que les gouvernements et les médias n'ont rien fait (ou si peu !) pour l'aider. Dans un monde où l'argent commande tout, l'espéranto qui appartient à la fois à tout le monde et personne en particulier, ne peut compter que sur ses

adhérents pour progresser. En ce qui concerne son utilité, combien d'Européens sont capables d'apprendre un grand nombre de langues ? ».

« Cette langue a rendu et rend de par le vaste monde de grands services à de milliers d'hommes qui peuvent ainsi se comprendre, communiquer sur un pied d'égalité et parvenir ainsi à une estime réciproque -fait remarquer M. Jean-Pierre Le Brigand, Woippy- Ceux qui ont pratiqué peu ou prou l'espéranto savent que cette langue est capable dès aujourd'hui de répondre aux besoins de communication du monde moderne, de par sa souplesse, sa plasticité et la facilité qu'elle possède de créer les termes nouveaux nécessaires (...) Ajoutons qu'il n'est nullement question d'évincer les langues nationales qui, riches de leur histoire et porteuses de civilisations diverses, continueront à jouer leur rôle. Simplement, un rapide calcul, au niveau européen, fait déjà apparaître l'existence de dizaines de langues, ce qui ne va pas sans poser de problèmes, qu'une langue comme l'espéranto pourrait contribuer à résoudre ».

8 L'Espéranto jette un pont entre les peuples

La Fédération culturelle France-Est pour l'Espéranto a tenu son assemblée générale dimanche dernier, dans les locaux de la MJC Philippe-Desforges. Une occasion de se retrouver pour les représentants des groupes d'Espéranto de Bar-le-Duc, Colmar, Hettange, Nancy, Mulhouse, Sarreguemines, Sarrebourg, Thionville...

Après avoir adopté le rapport moral et le rapport financier à l'unanimité, les adeptes de cette langue internationale ont procédé au renouvellement du comité :

Président : Edmond Ludwig (Stossiwirh 68) ; vice-

présidents ; Jean-Paul Colnot (Nancy 54), François Xavier Gilbert (Bar-le-Duc 55) ; secrétaire : Catherine Gallego (Hettange 57) ; secrétaire adjoint : Armand Hubert (Sarreguemines 57) ; trésorier : André Grassmann (Baldersheim 68).

Activités

Cette réunion permet aussi de faire le point sur les nombreuses activités de l'association pour les mois à venir.

Dans le cadre des tournées d'espérantistes étrangers en France, le prochain visiteur sera M. Rodriguez Gomez,

journaliste à Cuba. Il sera à Thionville les 14 et 15 juin, à Bar-le-Duc le 16, à Nancy le 17 (à la MJC Desforges de 18 à 20 h) et à Metz le 18.

Une excursion aura lieu à Eguisheim, près de Colmar, le samedi 26 juin prochain.

A partir du 15 juillet sera présentée une exposition au centre d'accueil international du château de Remicourt à Villers.

L'association poursuivra l'organisation de stages : le premier du 19 au 24 juillet, également au château de Re-

micourt, comprendra deux cours différents : débutants et 2e degré. Deux autres stages, avec 4 degrés chacun, se dérouleront à Mittelwhir les 16 et 17 octobre et à Thionville en mars 1994.

Durant cette assemblée générale, il fut également décidé de renouveler le matériel d'exposition et d'apporter une aide financière à l'association culturelle d'Espéranto de Madagascar. Entrer en relation avec tous les peuples de la planète n'est-il pas le plus beau privilège qu'offre cette langue internationale ?

L'EST REPUBLICAIN - 20 juin 1993

*****

L'anglais domine...

(extraits de documents informatifs diffusés par SAT-Amikaro)

C'est un fait que l'anglais est "choisi" par plus de 80% des élèves. Mais est-ce une référence lorsque l'on sait que cet enseignement est un échec à 97 et même 99% ? Comme le programme d'enseignement ne prévoit aucune langue réellement conçue pour jouer le rôle de langue internationale, il laisse ainsi le champ libre à l'anglais, et à lui seul, alors qu'il n'a pas les caractéristiques appropriées, et alors qu'il privilégie les peuples anglophones.

Non seulement en France, mais aussi dans bien d'autres pays, les rapports d'inspection et les informations confirment cette situation.

En Suède - l'un des pays modernes les plus anglicisés du monde - le quotidien "Svenska Dagbladet" (28 mai 1975), publiait un article intitulé "Les élèves suédois parlent le mieux l'anglais, mais les Anglais ne les comprennent pas". Selon cet article, les élèves suédois obtenaient les meilleurs résultats par rapport à ceux des autres pays, mais 60% d'entre eux étaient incapables de se faire comprendre lorsqu'ils arrivaient en Angleterre.

L'Iran est l'un des pays du Tiers Monde qui ont le plus dépensé pour l'enseignement de l'anglais, alors que la population était analphabète à 63%. Or le ministre de l'éducation d'Iran avait lui-même avoué, avant la chute du schah, que cet enseignement était un échec.

A Hong Kong, des professeurs sont contraints d'abaisser le niveau de leur enseignement à celui de compréhension de la langue anglaise de leur étudiants. Pourtant, Hong Kong devint une possession britannique à partir de 1842.

En France comme ailleurs, la première conséquence d'une telle politique d'enseignement des langues est de préparer le terrain à l'aliénation linguistique et culturelle et, ce qui est très grave aussi, à une pédagogie de l'échec, à une vassalisation des mentalités par rapport à l'anglais.

A une époque où tant de problèmes se posent par rapport à l'avenir de l'humanité et de notre planète, il convient de définir un ordre des priorités, de commencer l'enseignement des langues par une langue rapidement maîtrisable, facilitant réellement l'apprentissage des autres et, surtout, ne favorisant pas un groupe de pays au détriment de toute l'humanité.

Le mythe de l'anglais facile Qu'en pensent des anglophones ?

"Chomsky et des amis ont réussi à fournir un ensemble de règles extrêmement compliquées qui, avec 5 règles principales et quarante classes d'exceptions, et 120 classes d'exceptions aux exceptions, vous permettent de déterminer avec justesse la position de l'accent pour 90% des mots.

Un autre problème de l'anglais, c'est la règle de l'accent, ou plus exactement l'absence de règle pour l'accent en langue anglaise. L'opinion traditionnelle est qu'elle n'existe pas, et que l'on doit apprendre où se trouve l'accent pour chaque mot particulier..."

Dr John C. Wells, professeur de phonétique de la langue anglaise à London College University, auteur d'un ouvrage monumental sur la phonologie de cette langue dont il est un des plus éminents spécialistes au monde. (Paris, Centre Pompidou, 1987, extrait d'une conférence présentée en espéranto dans le cadre de la réunion culturelle de SAT; enregistrée sur cassette).

"...Et je souhaite enfin noter publiquement le fait que je déteste écouter des étrangers qui, ayant consacré de nombreuses années à l'étude de cette langue (l'anglais), la maltraitent, la distordent et la torturent. Ça m'agace déjà de choisir mon vocabulaire conformément aux capacités élémentaires de personnes ayant même "suffisamment" progressé; d'écouter et de lire leurs grotesques fautes grammaticales et leur prononciation disgracieuse. J'en ai déjà assez des conversations hésitantes, des banalités dues à l'incapacité d'exprimer des pensées profondes en langue étrangère, de l'incompréhension de mes idiotismes et de l'inexactitude de leurs."

William Auld, Ecossais, écrivain et professeur de langues, ex-président de l'Académie d'Espéranto. Extrait de son livre "Pri lingvo kaj aliaj artoj", 1978, Editions Stafeto, Anvers-La Laguna de Tenerife, p. 201.

Le problème n'est pas nouveau...

1910 :

"Il n'y a aucune témérité à prédire que la solution par l'étude de langues étrangères, toujours plus nombreuses et mieux apprises, aboutira à la faillite. Vainement on s'efforce de la retarder par de fréquents remaniements de méthodes. Elle est fatale, parce que la mémoire a ses limites. Le nombre de personnes capables d'apprendre "pratiquement" deux ou trois langues étrangères, avec tant d'autres choses, en outre est infime; or c'est à un nombre d'hommes continuellement croissant qu'il importe de pouvoir communiquer avec des nations de langues différentes, de plus en plus nombreuses."

Extrait d'un rapport au Ministère de l'Instruction publique sur la Langue Internationale, en date du 3 septembre 1910, rédigé par le professeur Th. Cart. Envoyé par le gouvernement pour enseigner les Lettres à l'Université d'Uppsala (Suède) en 1891-92, président de la Société de Linguistique de Paris, polyglotte (7 langues), professeur au Lycée Henri IV (1892-1921) et à l'École des Sciences Politiques à partir de 1893. Après avoir découvert l'espéranto, il en devint l'un des plus fermes et brillants défenseurs.

1980 :

Selon le rapport Berteaux, un jeune sur cent seulement parvient à former une phrase de son cru et à s'exprimer convenablement dans la langue étrangère apprise.

1992 :

Le rapport de l'Inspection générale de l'enseignement constate que "l'hégémonie de l'anglais pose problème". Les résultats ne sont pas à la mesure de l'effort fourni "Toujours heureux de pouvoir répondre à des questions par des bribes d'énoncés ou des mots isolés, les enfants sont plus rarement capables de faire des phrases complètes. En définitive, le gain le plus net et le plus durable semble être d'ordre psychologique plutôt que linguistique."

Pour un enseignement d'orientation linguistique

"En toute honnêteté, je dois reconnaître que ce n'est pas sans réticence que j'ai accueilli l'idée d'utiliser l'espéranto dans ma classe. Cette langue paraissait totalement inutile pour des enfants qui n'ont déjà pas trop de tout leur temps pour apprendre l'anglais. Or, nous avons fait l'essai et je dois avouer que les résultats ont été surprenants. (...) Même si cet espéranto ne réussit jamais à devenir la deuxième langue dans tous les pays du monde, il a appris plusieurs choses importantes à mes élèves. Il a représenté pour eux une ouverture en ce qui concerne les langues étrangères. (...) L'espéranto nous a beaucoup aidés pour l'analyse de la structure des phrases dans notre propre langue. (...) Il a indirectement contribué à accroître le vocabulaire anglais; en fait, pour certains élèves moins doués que les autres, cette augmentation du vocabulaire a été tout à fait considérable."

Mike Azevedo

Waianae Elementary School, Hawaï

Une interview exclusive d'Umberto ECO ☆

L'ESPERANTO... "HONG-KONG des langues..."

Depuis la parution de son roman "Le nom de la rose" (1980), porté à l'écran avec le succès que l'on sait, Umberto ECO est devenu l'un des écrivains les plus célèbres de ces dernières années. Son second roman, "Le pendule de Foucault" a également atteint le même record de vente.

Mais U. Eco est plus qu'un romancier. Cofondateur de la "sémiotique" (ou sémiologie), science des signes, appliquée en particulier au domaine de la communication, il possède la capacité rare d'élaborer une oeuvre écrite et d'en appliquer parallèlement les résultats à tous les phénomènes de la vie quotidienne, et ce, d'une façon compréhensible pour le commun des mortels: auteur d'essais sur les USA, les films "populaires", le foot-ball, il enrichit également l'information journalistique. Il a été récemment élu 21ème membre du "Conseil des Sages" de l'UNESCO, auquel incombe entre autre la tâche de proposer des idées à la prochaine conférence générale de "l'Organisation Mondiale de la Culture", sur le rôle particulier que doit jouer l'UNESCO à la fin de ce siècle.

Invité comme 3ème Professeur étranger au Collège de France pour y animer des exposés publics, U. Eco a intitulé ses cours: "A la recherche d'une langue parfaite". C'est ainsi qu'il fut amené, lors de séquences traitées les 17 et 18 décembre, à aborder le thème de la langue internationale Espéranto, ce qui n'a pas manqué d'intéresser de nombreux journalistes.

François LO JACOMO (Français, auteur d'une thèse sur l'Espéranto) et Istvan ERTL (écrivain hongrois) l'ont interviewé le 20 janvier. Nous livrons à nos lecteurs une partie de cet entretien, extrait du mensuel "ESPERANTO" et repris par l'organe en langue allemande, "Esperanto Aktuell".

=====
"Il y a six mois encore
je ne me préoccupais pas
de l'Espéranto..."
=====

(...)
ERTL: Quelques personnes se sentent émotionnellement liées à l'Espéranto. Par contre d'autres éprouvent peut-être des craintes à son égard. Faut-il craindre l'Espéranto?

ECO: Non, je crois que personne ne craint l'Espéranto. L'attitude générale est le désintéret.

ERTL: Ne serait-ce pas plutôt de l'ignorance...

ECO: Oui. Permettez-moi de me citer en exemple. Il y a six mois encore, je ne me préoccupais pas de l'Espéranto. C'est la vérité. Bien que je sois le type de l'homme cultivé, curieux de nature. C'est le thème de mes exposés au Collège de France: "A la recherche de la langue parfaite" qui m'a conduit (à me pencher sur...) aux langues internationales.

Au commencement, je pensais qu'il n'était pas possible de mettre dans la pratique une langue artificielle, l'histoire ayant démontré l'impossibilité de cette idée utopique. Une autre objection tenait à une argumentation de Wohlf, selon laquelle chaque langue porte également en elle une conception particulière du monde. Aucune langue ne peut être "neutre" car la conception du monde qu'elle impose se heurte aux conceptions spécifiques imposées par les autres langues. Mais je me dois de dire qu'après m'être un peu penché sur l'Espéranto pour des motifs d'ordre scientifique, mon point de vue a changé et j'ai adopté à son égard une attitude plus "souple".

Qu'au cours de l'histoire on n'ait jamais réussi à insérer dans la pratique une langue artificielle est certes un argument de poids mais dénué d'importance décisive. On avait démontré de façon identique qu'il était impossible de mettre les pieds sur la lune!

Le principe selon lequel il s'avère impossible d'utiliser une langue artificielle pouvait se justifier hier, mais demain la situation pourra changer.

Voyez l'Albanie: en l'espace d'une génération, les Italiens, sans le vouloir, ont enseigné leur langue aux Albanais, simplement parce que ces derniers se mettaient chaque soir à l'écoute de la TV italienne.

Les jeunes gens d'aujourd'hui parlent l'anglais avec plus ou moins de bonheur à cause de la puissance des mass média. Nous vivons un moment historique où il est plus facile de faire accepter (l'apprentissage des) les langues, même s'il s'agit d'une langue artificielle.

Du reste, l'artificialité de l'Espéranto ne constitue pas un handicap. Avant d'avoir à ce jour des idées plus claires sur l'E°, ce côté "artificiel" me dérangeait... Mais en fait, si je n'avais su qu'il s'agissait d'une langue artificielle, j'aurais pu penser que j'étais en présence d'une langue "naturelle"!

=====
"...Les gouvernements
seront bientôt prêts
à soutenir une langue-pont..."
=====

L'autre argument qui avait cours pour contrer toute langue internationale, déjà évoqué du temps du philosophe Fontenelle, faisait allusion à l'égoïsme des gouvernements, qui n'ont aucun intérêt à soutenir une langue internationale, désireux qu'ils sont d'assurer de préférence la diffusion de la leur.

Or, aujourd'hui précisément cet égoïsme des instances gouvernementales pourrait les inciter à soutenir l'utilisation de l'Espéranto. Pourquoi?

Je constate ce qui se passe actuellement en France on continue d'évoquer le danger de l'anglais, mais le fantôme qui obsède effectivement les Français, c'est la langue allemande. Ils seront bientôt prêts à apporter leur appui à l'usage d'une langue-pont véhiculaire dans l'unique intention de gêner l'expansion d'une autre langue. A partir de cet instant, la résistance des autorités pourrait disparaître.

(...)

ERTL: D'un point de vue théorique, croyez-vous qu'une langue internationale devrait être idéalement un lieu de rencontre, neutre, apte à traduire diverses conceptions du monde?

ECO: Oui, cela me semble possible dans la pratique. Bien que j'affirme avec insistance que toute langue, -l'E° y compris- représente une conception particulière du monde, je pense aussi qu'elle pourrait devenir un carrefour, une sorte de HONG-KONG des langues.

.../...

Pour les villes comme pour les langues, il est normal que la fréquence des relations internationales génère une grande possibilité de contacts avec diverses cultures.

(...)

=====
 "... J'ai été fortement impressionné
 par la biographie de Zamenhof"
 =====

LO JACOMO: L'Espéranto peut être considéré à plusieurs niveaux: d'abord en tant que projet; deuxièmement en tant que langue qui a franchi le stade de projet et qui a évolué; il est possible en dernier lieu de considérer tout ce qui est sociologiquement et psychologiquement lié à l'E°, ce qu'on pourrait nommer le "phénomène" Espéranto... Quel est celui de ces aspects qui suscite le plus votre intérêt?

ECO: Il m'est un peu difficile de répondre. L'E° pourait à certains moments m'intéresser en tant que mécanisme linguistique. Mais je n'ai pas jusqu'ici suffisamment étudié ce problème.

Disons que son histoire et son idéologie principalement me semblent des phénomènes intéressants: ils constituent un aspect inconnu de la langue. Les hommes perçoivent l'Espéranto de l'unique point de vue

outil pratique mis à leur disposition. Ils méconnaissent "l'élan" idéaliste qui lui confère "une âme". J'ai en ce qui me concerne été fortement impressionné par la biographie de Zamenhof et non par la grammaire de Migliorini. Vous devriez faire connaître davantage cet aspect particulier! Pourquoi n'a-t-on jamais produit une filmographie de Zamenhof? L'aspect historico-idéologique de l'E° reste totalement inconnu.

ERTL: Mais il convient de dire également que la seule "idéologie" ne conduit pas les hommes à devenir espérantistes... Plusieurs facteurs concourent à forger notre identité, tous ne se retrouvent pas dans chaque espérantiste...

ECO: J'ai utilisé le mot "idéologie" dans un sens très large, ensemble d'idées, d'opinions. Mon intention était de faire allusion à ce qu'Anglais et Américains appellent "philosophy", la philosophie d'une entreprise, d'une association scoutte..., en quelque sorte une orientation d'ordre général. Sans elle, toute votre presse n'existerait pas. Il n'y aurait qu'un commerce de livres d'étude, point final!

(...)

-----
 tradukis el la germana P. Denis

*****

=====
 ĜENERALA ASEMBLEO
 DE ORIENTFRANCA ESPERANTO-FEDERACIO
 =====

Ĉi-jare la Ĝenerala Asembleo de Orientfranca Esperanto-Federacio okazis en la sidejo de la Federacio, en la Junuldomo Philippe Desforges en NANCY, dimanĉe la 13an de junio 1993. Ĉeestis reprezentantoj de la grupoj de BAR-le-DUC, NANCY, SARRE-GUEMINES, HETTANGE-THIONVILLE, LULHOUSE, COLMAR kaj STRASBURGO. Honoris nin pro sia ĉeesto la prezidanto de UFE, Renée TRIOLLE, kiu raportis pri la kongreso de PAU.

Preskaŭ la sama skipo gvidos la Federacion:

Prezidanto:	Edmond LUDWIG	Kasisto:	André GROSSMANN
Unua vicprezidanto:	Jean-Paul COLNOT	Libro-Servo:	Roger DEGRELLE*
Dua vicprezidanto:	François-Xavier GILBERT	Redaktoro "La Informilo":	Pol DENIS
Sekretario:	Catherine GALLEGO	Helpsekretario:	Armand HUBERT**

* kun helpo de Jean-Luc THIBIAS

** Armand HUBERT estas fresbakita esperantisto, brila lerninto de la perkoresponda kurso.

La komitato decidis investi en moderna materialo por budo en foiroj kaj iri al la publiko. La celo estos ankaŭ vendo de informiloj provizitaj de UFE, kaj reklamo por la perkoresponda kurso.

La Federacio ankaŭ decidis helpi la agadon de samideanoj en Malagasio per sendo de libroj kaj gazetoj.

Kroma aŭtuna agado estos la informado pri la P.K° per flavkoloraj bone videblaj afiŝoj, provizitaj de la Poŝto. En studo estas ebleco larĝskale reklami pri la minitel-servo de UFE, "3615 ESPERANTO".

TAKE: Certe vi legis jam pri la naskiĝo de T.A.K.E. (Tutmonda Asocio de Konstruistoj Esperantistaj). La 1an de junio 1993, la surloka skipo de TAKE invitis al sia sidejo en WINTZENHEIM, en la firmao de Michel BASSO, la grupojn de Mulhouse, Freiburg kaj Bazelo.

Dudeko da personoj aŭskultis la bonvenigajn vortojn kaj klarigojn de Michel Basso, Jean-Pierre Cancel kaj Edmond Ludwig. Baldaŭ naskiĝos la n° "O" de la asocio bulteno. Jam estiĝis interesaj kontaktoj kunkonstruistoj tra la tuta mondo, kaj video-bendo prifaka el Pollando estos prezentata dum la aŭtuna staĝo de Orientfranca Federacio kaj TAKE, en MITTELWIHR, la 16/17ajn de oktobro 1993.

La vespero plu-daŭris per komuna kantado de esperanto-repertuaro kun akordiona akompano de Edmond Ludwig. Ĉio finiĝis per gaja babilado antaŭ glaso da elzaca saŭm-vino "cremant".

Ĉi-foje mi ne bezonis cerbumi tro longe por verki mian ĉeangulan mesaĝon! Antaŭ iom da tempo mi ricevis la riĉenhavan, 36 paĝan "La Informilo", kiun mi tralegis ĝisfine. Du semajnojn poste venis la somera numero de "Jeun**ESPERANTO**", la nova bulteno de JEFO. Allogis min la prezento kaj la enhavo. Bedaŭrinde ili iom troigas rilate la malhonoradon de la -ni diru- pli maturaj movadanoj... sed kiu vivos, vidos! Mi, kiel mezaĝulo, diru al ili, ke por sukceso **nepras ankaŭ** la formika laboro de silentaj laborantoj!

Malgraŭ tiuj bemoloj de mezaĝulo, mi havas la impreson, ke io moviĝas ĉe JEFO, kaj mi opinias, ke indas subteni iliajn entreprenojn. Subteno eblas per monhelpo, per patroneco aŭ per reklamado ĉe gejunuloj.

Por informoj, turnu vin al JEFO, 4bis Rue de la Cerisaie, 75004 PARIS
Edmond LUDWIG

VENU AL MITTELWIHR (68)

POR PREPARI LA 21an JARCENTON DE ESPERANTO

=====

"La Esperanto-movado rigardu antaŭen tra lorno, ne en retrospegulo."

"Proponi pli, restante en la tradicio", jen titolo taŭga por la kolokvo en MITTELWIHR (apud COLMAR), la 16/17ajn de oktobro 1993.

Ĝi estas organizita de Orientfranca Esperanto-Federacio (Prezidanto: Edmond LUDWIG) kaj TAKE (Tutmonda Asocio de Konstruistoj Esperantistaj) gvidata de Michel BASSO kaj Jean-Pierre CANCEL. La temo de la kolokvo estas: "**ESPERANTO kaj la 21a jarcento**" kaj ĝi ambicias proponi pli!

La tri unuaj niveloj de kursoj respektos la tradicion de niaj staĝoj. Ilin gvidos Renée TRIOLLE, Edmond LUDWIG, Jean-Paul COLNOT kaj André GROSSMANN sed en alia, por esperantistoj, nova kunteksto: la ĉiesa ambicio estas la progresigo de Esperanto dank' al teknikoj pri komunikado.

Dum tiu kolokvo "TAKE" prezentos la analizon realigitan por UFE ĉe ĝiaj membroj. Cifero demonstras la intereson de la membraro por tiu noviga metodo: **46%** de la enketitoj respondis... Jen **nekutima sukceso!**

La skipo de TAKE ĉirkaŭ Jean-Pierre CANCEL prezentos prelegon pri la teknikoj de komunikado kaj pri komercaj strategioj por la Esperanto-asocioj kaj la fakasocioj. Animos la debatojn kaj trejnos Jean-Louis TEXIER.

Nun kunlaboros intervenantoj el diversaj sektoroj: lingvaj, komercaj, ekonomikaj. Jen la "pluso" por Esperanto.

Eĉ la mondo parolos al vi dank' al samideano SCHLEWITZ de la Mulhousa grupo kaj membro de ILERA (Internacia Ligo de Esperantistaj Radio-Amatoroj).

Partopreni en tiu kolokvo signifos por spertaj esperantistoj la deziron restrukturi sukcese la francan esperanto-movadon. Vi amas Esperanton kaj deziras progresigi la lingvon. Partoprenu la preparon al la efika utiligo de la lingvo en la 21a jarcento

Rapide sendu la aliĝilon troviĝanta en la lasta "La Informilo" al:

Bruno SCHMITT, Bambois, 68650 LAPOUTROIE

La organiza skipo

PS = Elzaco estas mirinda en aŭtuno kaj la staĝejo estas belega kaj taŭgega. Mittelwahr troviĝas ĉe la vinstrato!...

LASTMINUTE: Niaj legantoj bonvolu senkulpiĝi nin pro la ege malfrua apero de Ĉi-tiu n° de "La I°", malfruan kiun ni ŝuldas al grava difekto de la ofsetmaŝino de nia presisto. La venonta bulteno aperos normale dum decembro.

Universala Kongreso triafoje en Azio

Tra sia tuta vivo UK okazis nur dufoje en Azio: Tokio en 1965 kaj Pekino en 1986. Tial, la 79a Universala Kongreso de Esperanto en Seulo estas grava momento por la plua enradikiĝo kaj disvolviĝo de Esperanto en Azio. Ĝi estas pli facile atingebla por aziaj esperantistoj, por kiuj ofte malfacile estas kongresi pro longa distanco. Ĝi ankaŭ kontentigos neazianojn, kiuj sopiras travivi ekzotikan etoson de fora lando dum sia esperantista vivo.

La kongreso okazos en la luksa hotelo *Sheraton Walker Hill*, kiu pitoreske situas montpiede en la orienta parto de Seulo. La hotelo provizos kongresanojn per agrablaj ĉambroj, sportejoj, amuzejoj, kaj arbaraj promenejoj. Ĝi estas tre konvena loko por koncentriĝi je kongresaj programoj. Ĉirkaŭ la kongresejo troviĝas ankaŭ modestaj hoteloj.

Koreio, lando de kvieta mateno

Ne eblas difini la precizan tempon, kiam homoj ekloĝis en la korea duoninsulo. Sed malkovriĝis pluraj paleolitikaj lokoj, kiuj datiĝas jam de sescent mil jaroj. La unua politika societo en ĝi estis *Kochoson* fondita de *Tangun* en 2333 a.K..

Sekvis diversaj reĝlandoj kaj dinastioj, interalie, *Koguryo*, *Paekche*, *Shilla* (57 a.K.-935), *Koryo* (918-1392), kaj *Choson* (1392-1910). Ili kreadis siajn gravajn kulturajn kaj sciencajn atingiĝojn, kiuj ankoraŭ ravas nuntempulojn.

Koreio kun kvinmiljara historio kaj riĉa kulturo estas ja lando de fascina mikso de malnovo kaj novo. Vi povos tie renkonti la esencon de la antikva Oriento, kiu restas en la malnovaj palacoj, imponaj urbopordegoj kaj serenaj temploj montaj.

Krome, ekde la sesdekaj jaroj Koreio tuforte klopodas sin modernigi kaj industriigi. Monde konata estas ĝia rapida ekonomia kresko, kies rimarkindajn rezultojn vi vidos propraokule kun agrabla surpriziĝo.

La teritorio de Suda Koreio estas 99,200km² kaj ĝia loĝantaro estas 43,5 milionoj. Montaj estas 70% de la korea duoninsulo, kiu dotas la landon per belaj pejzaĝoj. Koreio kuŝas en la mezvarma klimatzono kaj havas kvar klarajn sezonojn. En somero relative varmas, humidas, foje plukas, sed ofte sunbrilas.

Vizitu Koreion 1994

La emblemo de la jubilea jaro de Seulo

La spirito de la jubilea jaro de Seulo estas kaptita en la emblemo de la tradicia korea tamburisto.

La riĉan diversecon de korea kulturo esprimas la dinamika imago de la muzikisto, kiu frapas la tamburon proklamante al la mondo "Vizitu Koreion en la jaro 1994".

Ses cent jarojn, dum kiuj Seulo estas ĉefurbo, simbolas ses tamburfrapiloj en ses tradiciaj koloroj, kiuj ankaŭ esprimas ses kontinentojn de la mondo.

"Vizitu Koreion 1994" estos monda festivalo: la cirkla emblemo signifas la terglobon, la harmonion inter la koloroj de la ses tamburfrapiloj kaj la esperon pri paca akordo inter la homoj de la mondo.

La plej karaj trajtoj de la korea popolo estas diligenteco, pacamo kaj bankoreco. Dum via restado vi facile trovos la landon plena ne nur de naturaj belaĵoj kaj ekonomiaj mirakloj, sed de bonvolaj kaj gastamaj homoj.

U.F.E. esploras ekde nun la eblecon organizi flug-karavanon al la Universala Kongreso. Pliaj informoj aperos en la venonta bulteno (n° 84).

ALIGILO
SEULO

79-a UNIVERSALA
KONGRESO
DE ESPERANTO
23-30 julio 1994
Seulo, Koreio

Konstanta adreso: 79-a UK de Esperanto
Nieuwe Binnenweg 176
3015 BJ Rotterdam, Nederlando
Poŝtĝira konto: 62 73 37 (Centralo Den Haag)
Bankkonto: ABN-Amro Bank, Rotterdam 42.69.01.444
Adreso de LKK: Korea Esperanto-Asocio
C.P.O. Kesto 4258, 100-642 Seoul

Kongresa numero:

ĈIU ALIĜANTO UZU APARTAN ALIĜILON, FOTOKOPION AŬ SAMFORMATAN PAPERON – BONVOLU
TAJPI AŬ SKRIBI PRESLITERE. LAŬBEZONE METU KRUCON EN LA KONCERNAJN KVADRATETOJN.

FAMILIA NOMO ..... VIRO/VIRINO .....
(por alfabeto ordigo) (forstreku unu)

PERSONA(J) NOMO(J) ..... UEA-KODO [ ] [ ] [ ] [ ] - [ ] [ ]

ADRESO (naciingve en latinaj literoj kun poŝtkodo) .....

LANDO ..... TEL. N-RO (kun prefikso) .....

PROFESIO / FAKO .....

ŜATOKUPO ..... NASKIĜDATO .....

Mi aliĝas al la Kongreso laŭ la kondiĉoj presitaj sur la dorsa flanko;

- mi sendas ĉi tiun aliĝilon al mia landa peranto kaj samtempe pagas al tiu.
  - mi sendas ĉi tiun aliĝilon al la CO en Roterdamo kaj pagas laŭ suba specifo:
    - al ABN-Amro-konto n-ro 42.69.01.444 en la nomo de la UK (aldonante 15 gld.).
    - al ĝiro-konto n-ro 627337 en la nomo de la UK (aldonante 7 gld.).
    - per eŭroĉeko/poŝtmandato al la adreso de la UK en Roterdamo.
    - per ĉeko favore al UK de Esperanto (aldonante 21 gld.).
    - al la poŝtĉekkonto de UEA en* .....
    - el mia UEA-konto, kie estas sufiĉa kredito (bonvolu debeti tien).
- * Eblas pagi al kiu ajn alilanda konto de UEA (vidu en la Jarlibro kaj en la revuo *Esperanto*).

Mi legis, komprenas kaj akceptas la kondiĉojn sur ĉi tiu aliĝilo.

DATO ..... SUBSKRIBO .....

Por uzo de la administracio / peranto:		KOTIZO (vidu dorso) .....
uea-membro en kategorio/jaro		ADOPTA KASO .....
konfirmo de peranto:		BLINDULA KASO .....
konfirmo de CO:		TRIAMONDA KASO .....
PAGO EN CO	KONFIRMO	LITERATURA KASO .....
		DONACO (ĝenerala kaso) .....
		ADOPTAJ GEPATROJ .....
		KOSTOJ (7/15/21 gld.) .....
		ENTUTE (en guldenoj) .....
notoj		

Se vi aliĝas kiel kunulo, bv. ĉi tie indiki la nomon/kodon de la ĉefaliĝinto: .....

Se vi aliĝas kiel handikapulo, ĉu UEA jam havas atestilon? jes / mi kunsendas (forstreku unu)

Se vi aliĝas senpage, bv. skribi ĉi tie la kialon (vidu dorso): .....

A VERSER AU DOSSIER DE LA "COMMUNICATION" ...

Un sujet de sa Gracieuse Majesté, n'écouter que ses gouvernants qui l'ont encouragé dans la voie du multilinguisme, a appris simultanément l'allemand, l'espagnol, l'italien et aussi le néerlandais. Il vient d'aborder notre langue.

Dans le but fort louable de parfaire ses connaissances toutes fraîches, il décide de passer ses vacances dans notre pays. A peine débarqué de l'aéroglesseur qui l'a amené à Calais, il avise une jolie rousse et, avec un très léger accent londonien, lui demande, poliment ma foi:

"Plize, Miss... Je apprends votre pas facile language. Peut-être vous pouvoir aider moi? Je déjà savoir que la paraplouie protégé dou plouie, que la parachute protégé dou choute... Mais la parapet, dou quoi protégé?"

Il se demande encore pourquoi il n'a pas reçu de réponse!

R. BORE

LES MACHINES A TRADUIRE... CA EXISTE! _____

Un programmeur allemand vient de frapper sur le clavier de sa machine "up-to-date" (le "nec plus ultra" si on préfère) la phrase suivante dont il voudrait bien obtenir la traduction française:

"Ich weiss nicht, wo ich meinen weissen Stock gelassen habe". Les germanophones parmi nos lecteurs auront lu la préoccupation d'un non-voyant qui déclare:

"Je ne sais pas où j'ai laissé ma canne blanche".

Quelle n'est pas la surprise de notre manipulateur qui voit s'afficher sur l'écran les deux lignes suivantes:

"Ich weiss nicht wo ich meinen weissen Stock gelassen habe".
Je blanc pas où je penser blanc(?) étage placide ai.

*****

Sezona gazeto, aperanta 4-foje jare, kun 32 paĝoj kaj 4 koloraj kovril-paĝoj. Sinteza scienc-teknika gazeto, redaktata de Sciencista-Teknika Esperanto-Asocio sub ĉina Akademio de Sciencoj kaj eldonata en la lingvoj ĉina kaj Esperanto. Ĝi fondiĝis en 1985 kaj havas vastajn amasojn da legantoj en kaj ekster Ĉinio. Ĝi distribuigas al pli ol 40 landoj tra la tuta mondo. Jen kelkaj rubrikoj: Ĉinaj kaj alilandaj politikoj pri scienco kaj tekniko; Scienc-teknikaj forumoj; Elektitaj sciencaj artikoloj; Scienco, ekonomio kaj socio. Altaj sciencoj kaj tekniko; Praktika tekniko; Novaj produktoj kaj tekniko ekster Ĉinio... ktp.

La celo de TUTMONDAJ SCIENCIOJ KAJ TEKNIKOJ estas, kun Esperanto kiel perilo, konduki internacian sciencajn kaj teknikan interfluan, diskonigi freŝdatajn scienc-teknikajn informojn ĉinajn kaj alilandajn, akceli komercaĵigon, industriigon kaj internaciigon de sciencaj kaj teknikaj fruktoj, kaj servi al plifortigo de ekonomio kaj komerca kunlaboro inter Ĉinio kaj aliaj landoj.

La jara abono estas 60 FF pagebla per ĝiro al la poŝtĉekkonto de nia Federacio:

FÉDÉRATION CULTURELLE DE L'ESPÉRANTO PĈK 1997 72W NANCY

Aŭ rekte per bankĉeko al mia adreso:

S-ro André GROSSMANN, 5, rue des Pyrénées, 68390 BALDERSHEIM, Francio

L'ESPÉRANTO... La seule langue de TOURISME sans anglicismes, germanismes, gallicismes, solécismes et autres barbarismes!

La kotizoj varias depende de la loĝlando de la aliĝanto, laŭ la jena grupigo:

A: Ĉiuj landoj escepte de tiuj menciitaj ĉi-sekve sub B;

B: Iamaj socialismaj landoj de orienta Eŭropo; ĉiuj landoj de Azio (escepte de Israelo, Japanio kaj Korea Resp.), Afriko kaj Latina Ameriko.

La kotizoj estas pagendaj al la konstanta adreso aŭ al landa peranto (vidu liston en la Unua Bulteno). La CO en Roterdamo akceptas aliĝilojn ĝis la 15-a de junio 1994.

POR ELEKTI LA ĜUSTAN KOTIZON BV. ATENTE RELEGI LA ĈI-SUPRAJN KLARIGOJN.

KONGRESKOTIZOJ VALIDAJ: (ĉiuj en nederlandaj guldenoj)	ĝis 93 12 31 1-a periodo		ĝis 94 03 31 2-a periodo		ekde 94 04 01 3-a periodo	
	A	B	A	B	A	B
1. ne individua membro de UEA 915F	263	197	330	246	393	295
2. individua membro de UEA 730F (ne inkluzivas MG):	210	158	263	197	316	236
3. kunulo / junulo / handikapulo, ne individua membro de UEA: 550F	158	118	197	148	236	178
4. kunulo / junulo / handikapulo, mem individua membro de UEA 365F	105	79	131	98	157	117

DIFINOJ

Individua membro de UEA: Dumviva Membro (DM), Membro kun Jarlibro (MJ aŭ MJ-T), Membro-Abonanto (MA aŭ MA-T) en la jaro en kiu oni pagas la kongreskotizon. *Ne temas pri Aligitaj Membroj kaj ne inkluzivas Membrojn kun Gvidlibro (MG).*

Kunulo: Tiu, kiu loĝas samadrese kun la ĉefaliĝinto. Ĉefaliĝinto oni konsideras personon kiu pagas kotizon en kategorio 1 aŭ 2.

Junulo: Tiu, kiu naskiĝis inter 64 01 01 kaj 73 12 31 (inkluzive). Oni nepre notu la naskiĝdaton sur la aliĝilo.

Handikapulo: Tiu, kies handikapo postulas akompananton, kaj kiu pruvis tion per kuracista aŭ simila atestilo.

Senpage aliĝas:

- infanoj kaj gejunuloj naskiĝintaj post 74 01 01;
- nemalhaveblaj akompanantoj de handikapuloj.

La kotizo ne estas repagebla, senkonsidere ĉu la aliĝinto ne povas partopreni la Kongreson pro propra volo aŭ pro iu ajn ekstera kaŭzo, eĉ se la Kongreso ne okazas, aŭ okazas en alia urbo.

La kotizo ne inkluzivas loĝadon, ekskursojn, bankedon kaj eventuale aliajn aparte pagendajn aferojn pri kiuj informoj kaj mendiloj aperas en la Dua Bulteno. La kotizo inkluzivas nenian asekuron.

Kongresaneco ne estas transdonebla al alia persono.

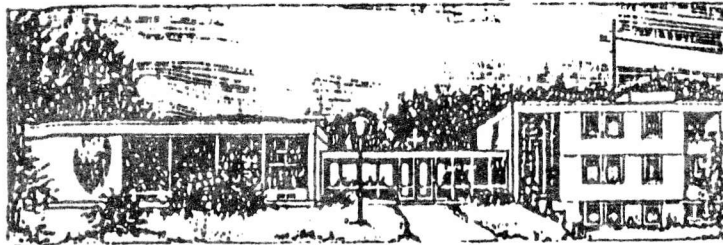
Por la limdatoj kaj aliaj kondiĉoj validas la dato de ricevo de la pago en la CO aŭ ĉe peranto. Aliĝilon sen komplete pago oni ne traktos.

Kongresa Regularo (ekstrakto): "7. Kongresanoj devas fari nenion, kio kontraŭas la Kongresan Regularon, aŭ malutilas al la UK, kaj devas submetiĝi al la leĝoj de la lando, kie okazas la UK." Kiu subskribas ĉi tiun aliĝilon, konfirmas sian respekton por la Kongresa Regularo kaj la laŭstatuta neŭtraleco de UEA, kiu organizas kaj aŭspicias la Universalajn Kongresojn.

Se vi pagas al peranto, bonvolu sendi ankaŭ la aliĝilon al tiu.
Se vi pagas rekte al konto de UEA, sendu la aliĝilon al Roterdamo.

Sarlanda Esperanto-Ligo r.a.
 Querstr. 11, DW-6607 QUIERSCHIED
 Tel.: 06897-62142

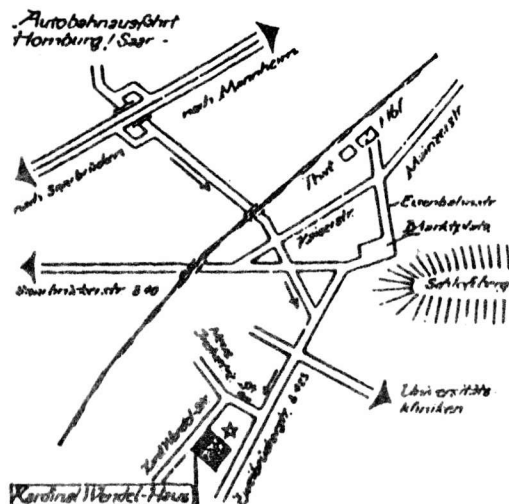
= 42a KULTURA SEMAJNFINO =
 10a de decembro / 12a de decembro 1993

HOMBURG-SAAR

Kardinal-Wendel-Haus
 Kardinal-Wendel-Straße

DW-6650 HOMBURG/Saar
 Tel.: 06841 4181

===== aliĝilo =====
 por la 42a Kultura Semajnfino

1993/12/10 = 1993/12/12

- 1 - mi partoprenas kurson a b1 b2 c
- 2 - mi volas tranokti kaj manĝi en la domo: 10 11
- 3 - mi partoprenos jenajn manĝojn: (en 1-lita ĉambro)
   vespermanĝo vendrede tagmanĝo sabate
   vespermanĝo sabate tagmanĝo dimanĉe
- 4 - mi mendas jenajn librojn: Wir lernen Esperanto
   Vole... Novele (Schwartz)
   Vortoj de Andreo Cseh
- 5 - la aliĝkotizon de 30 DM (membroj de SEL: 20 DM)
   mi pagas samtempe
   sen aliĝkotizo
- 6 - Nomo kaj antaŭnomo:
   Adreso:

validan bonvolu
 kruc-streki

Dato: Subskribo

La stagejo estas facile atingebla:

trajne: linio Saarbrücken-Ludwigshafen.
 de la stacidomo: fervoja buso
 al direkto Zweibrücken, forlasi
 la buson ĉe haltejo "Birkensiedlung"
 poste, kelkminuta piediro.

aŭte: aŭto-ŝoseo Saarbrücken-Mannheim
 eliro: Homburg.
 poste, strato b 423 al direkto Zweibrücken-
 atentu pri vojmontriloj! Rande de la urbo turniĝu
 al "Neue Industriestraße" (dekstren) kaj iom poste, maldekstren
 al "Kardinal-Wendel-Straße".

bonvolu sendi ĉi-tiun aliĝilon
al

Sarlanda Esperanto-Ligo

Querstr. 11,

DW - 6607 QUIERSCHIED

pri la kurs-libroj:

Ni atentigas la francajn partoprenontojn (ni esperas, ke ili multnombros!...), ke la bezonata libro por la kurso **b1** estas facile akirebla ĉe nia federacia libro-servo:

Libro-Servo

12, Rue E. d'Orves
54490 PIENNES

- okazos jenaj kursoj kaj prelegoj:

a por komencantoj: lernolibro: "Wir lernen Esperanto"
kursestro: Karl BÜRGER (D)

b1 por progresantoj: legolibro: "Vole... Novele"
kursestro: Kreŝimir BARKOVIĆ (F)

b2 por lingvaj spertuloj: legolibro "Vortoj de Andreo Cseh"
kursestro: Eddy BORSBOOM (NL)

c por esperanto-parolantoj okazos seminario
sub la gvidado de D-r^o Erich Dieter KRAUSE
"Leksikologiaj, -grafiaj demandoj"

- pri aparta porinfana programo zorgos Takajo WALZ (D)
- tranokto en unu- kaj trilitaj ĉambroj
- plena pensio **kostas 60 DM por unu tago**
- ĉi-kuna aliĝilo resendenda ĝis la 30a de novembro aliĝkotizo (PCK^o Saarbrücken 5358-663)
- gejunuloj ĝis 26j. kaj gestudentoj **ne** pagas aliĝkotizon

Kiel ĉiujare Sankta Nikolao vizitos nin!

PROGRAMO

<u>10an</u> - vendredo	16h30/18h. kursoj kaj semin.
17h. alveno	18h30/19h15 vespermanĝo
18h30 vespermanĝo	19h30/20h15 diservo
poste... konversacia vespero	poste... kultura vespero
<u>11an</u> - sabato	<u>12an</u> - dimanĉo
8h30/9h. matenmanĝo	8h/9h. matenmanĝo
	9h/10h30 kursoj kaj semin.
	10h30/11h paŭzo
	11h/12h kursoj kaj semin.
9h/12h ekskurso	12h/12h30 aperitivo
12h30/14h. tagmanĝo	12h30/14h tagmanĝo
... ĝis la 14a: alveno	poste... forveturo
de ĉiuj partoprenantoj	
14h30/16h. kursoj kaj seminario	
16h/16h30 posttagmeza kafo	

*****

Seulo, sescentjara ĉefurbo

Seulo estis regne grava loko jam pli ol 1,500 jarojn antaŭe. Sed en 1394 ĝi estiĝis ĉefurbo de la dinastio Choson. Do en 1994 ĝi prirestos sian sescentan jubileon de la ĉefurbiĝo. Tiukadre okazos tra la tuta jaro diversaj festivaloj, renkontiĝoj, kongresoj - Universala Kongreso de Esperanto, kaj konferencoj - Jarkonferenco de PATA (Pacifika Azia Turisma Asocio).

Malgraŭ plena detruigo pro la korea milito, Seulo fenikse rekonstruiĝis en la lastaj tri jardekoj. Nun ĝi havas pli ol 12 milionojn da loĝantoj. Ĝi estas tute moderna metropolo kaj urbo de harmonia kontrasto inter delikataj palacoj kaj gigantaj ĉielkrapuloj.

Seulo estas ankaŭ glora urbo de la sukcesplena 24a Olimpiko, kies restaĵoj estas bone konservitaj en la stadionoj, parko kaj muzeo. Ankoraŭ en viaj oreloj reeĥos tiamaj huraoj, aplaŭdoj...

Seulon dupartigas la rivero Han, sur kiu veturas plezuraj ŝipoj. Viglaj stratoj, trankvilaj parkoj, homplenaj bazaroj, vendejoj, diversnivelaĵmanĝejoj, noktaj amuzejoj, junulaj stratoj, studenta avenuo, tradicia strato, montetoj. En ili vi povos libere

pasumi, ripozi, aĉetumi, distriĝi, frandi, kaj amikiĝi. Do, sufiĉe indos kongresi en Seulo, ĉu ne?

Seulo havas grandan intimecon kun Esperanto. La unua semo de Esperanto estis ŝutita tien jam komence de tiu ĉi jarcento. En 1920, post la unua publika kurso gvidita de Verda E. Kim, fondiĝis la unua Esperanta organizo Korea Asocio Esperantista. De tiam la movado foje viglegis, foje silentis aparte pro eksteraj kialoj.

En la kvindekaj jaroj la movado nestis en la urbo Tegu. Sed jam de la sesdekaj jaroj denove la movadon pilotas Seulo. En ĝi troviĝas la centra oficejo de Korea Esperanto-Asocio, Seula Esperanto-Kulturcentro, kaj la Universitato Dankook kun Esperanto-Instituto, kiu oficiale instruas Esperanton.

Kongresaj Perantoj

Se en via lando estas peranto, prefere sendu vian aliĝilon kaj pagon al ties adreso.

↓↓↓

Francio: Unuiĝo Franca por Esperanto (UFE), 4 bis, rue de la Cerisaie, 75004 Paris

Ekskursoj kun riĉa enhavo

17

Preparataj estas du antaŭkongresaj ekskursoj: unu estos vizito al la ejo de Taejon Expo '93 - la budhisma templo Tonghak - la urbo Kongju, iama ĉefurbo de la dinastio Paekche, kaj la alia estos vizito al la monto Sorak, unu el la plej vizitataj en Koreio.

Ni ofertas kvin duontagajn ekskursojn dum la kongreso. Interalie, estos ekskursoj al palacoj, etnografia kaj historia muzeoj, la monto Namsan, la rivero Han, Olimpika Parko, la templo Pongun, bazaroj. Inter la celoj de la tuttagaj ekskursoj estos Korea Folkloro Vilaĝo, Armistica Vilaĝo, la amuzejo Lotte, la lago Chungju, la templo Popchu kun la grandega statuo de Budho.

La du postkongresaj ekskursoj kondukos vin al la plej famaj turismejoj: unu estos viziti Kyongju, miljaran ĉefurbon de la dinastio Shilla, kies tuta urbo mem estas grandioza muzeo historia kun multaj legendoj. La alia estos vojaĝi al la insulo Cheju kun morta vulkano, kiu estas la plej granda insulo kaj forte vin impersos per sia ekzotikeco de suda regiono. Certe ne mankos tempo plaĝumi tie.

Do, bonvolu ne fordormi la agrablan okazon gustumi kimĉion, makolion, pulgogion, kaj pli konatiĝi kun Seulo, Koreio kaj ĝia popolo, kiuj vin ĉiam bonvenigas.

Se vi, antaŭ ol kongresi, volas esti pli informita pri korea turismo, bv. turniĝi al:

Korea Nacia Turisma Korporacio

Tour Maine Montparnasse, 33 Av. du Maine, BP 169, 75755 PARIS CEDEX 15. Tel: (1) Tel.: (1) 45 38 71 23

Ĉe niaj "najbaroj" chez nos "voisins"

Lunde la 6an de septembro, dekmembra delegacio el MULHOUSE kaj COLMAR jesis al la invito de Frajburga Esperanto-Klubo por ĉeesti du ege interesajn lumbild-prelegojn. Enkonduke Bernd FINGER raportis pri la Internacia Junular-Kongreso en VRACA (Bulgario), kies TEJO-etoson li bilde kaj parole lerte komunikis. Poste sekvis lumbild-prezento de Franz STOCKER pri Siberio, kie li restadis dum pluraj monatoj por instrui la germanan lingvon en vilaĝo de iamaj germanaj enmigrintoj. La trafajn bildojn kaj komentariojn li poste, dum komuna trinkado kaj manĝado, kompletigis per respondo al multnombraj demandoj.

Dankon al Ursula NIESERT pro la agrablega aranĝo, kiun ankoraŭ ĉeestis gesamideanoj el OBERKIRCH kaj BAZELO. Ĉi-lastaj profitis la okazon por inviti al la Zamenhof-festo, la 11an de decembro 1993.

E. Ludwig

Noto de la Inf^o-redaktoro: Plej interesa raporto pri la travivaĵoj de FHS en Siberio kuŝas -germanlingve- en la lasta n^o (5/93) de "ESPERANTO-AKTUELL".

NANCY

Vesperaj kursoj - La unuagrada kurso bedaŭrinde finiĝis pli frue ol atendite: mi volis prepari la gelernantojn al la trapaso de "Atesto pri lernado". Pro tio unuafoje mi faris al ili diktaĵon. Unu el la gelernantoj pro aŭdaj problemoj nenion komprenis (sed li normale legis kaj respondis kun teksto sub la okuloj). Li tuj forlasis la kurson kun sia edzino. Alia, kies hezitojn mi rimarkis, kaj al kiu mi rimarkigis, ke Esperanto estas fonetika lingvo, skribis... laŭ la franca fonetiko (... "djardeno!"). Rezulto, 3 gelernantoj el 6 malaperis. La 3 aliaj sukcese trapasis la akzamenon kaj brile sukcesis: S-r° GENOT Roland, S-r° JACQUOT Damien, F-in° XULINICZ Emmanuelle. Gratulojn al ili!

Konkludo: estonte mi mi verŝajne ne plu trapasigos ekzamenon, almenaŭ ne plu sisteme. La gelernantoj praktiku laŭplaĉe la lingvon prefere ol celi plibonigon de iliaj konoj. Estas fakte, ke pro akuzativo, pro la refleksivoj, pro la transitiveco de la verboj, E° povas aperi kiel lingvo ne tiel facila.

Duagrada kurso alterne kun konversacia okazis ĝis la fino de junio kun 3 ĝis 10 partoprenantoj. Ni preparis reeldonon de nia kantaro kaj afable prizorgis la tajpadon per komputilo Betty Moureaux.

Venonta laborsezono - Ĝi kredeble komenciĝos per kunveno la 22an de septembro je la 19a horo. Ĉiu interesato ricevos cirkuleron ĝustatempe. La kurso por komencantoj komenciĝos la 13an de oktobro je la 19a. La 2a grado kaj konversacio povos rekomenciĝi ekde la ĵaŭdo 30a de septembro, ĉu je la 18a, ĉu je la 19a horo. La posttagmeza triagrada komenciĝos la lundon 11an de oktobro je la 14a horo, kun partoprenantoj de aliaj urboj en departementoj 54 kaj 57, helpe de la libroj "Faktoj kaj fantazioj". Por ĉiuj kursoj la jara kotizo estos 180F plus eventualaj kurslibroj.

Sabataj staĝoj en Nancy - Se vi interesiĝas pri staĝoj en Nancy, 1 sabaton monate ekde aŭtuno (1a, 2a aŭ 3a grado) nepre anoncu vin kiel eble plej frue al la respondeculo.

Vizito de kuba Esperantisto - La 17an de junio vizitis nin S-r° Juan Ramon RODRIGUEZ GOMEZ, ĵurnalisto el Havano. Lian viziton ni anoncis al 2 gazetoj kaj 3 radioj. Nur post 4 telefonadoj al gazeto "L'EST REPUBLICAIN", tiu gazeto konsentis pri intervjuo kun fotoj, kiu okazis tuj post lia alveno en la stacidomo. Bedaŭrinde, la intervjuo, laŭ nia scio, neniam aperis en la gazeto! (Aperis nur mallonga komunikado 7 tagojn antaŭe). Ni 4-ope vizitis Nancion dum la ĵaŭdo posttagmeze. Je la 18a nia gasto prelegis en la Junuldomo pri la influo de la afrikaj lingvoj en la hispana lingvo de Kubo, kun projekciado de dokumentoj; li plue respondis multajn demandojn pri la tiea loka vivo. Ĉeestis 15 esperantistoj sed neniu ekstera publiko interesiĝis. Ni poste komune manĝis 12-ope en picejo kaj revizitis Nancion nokte...

Pri la proponita julia staĝo en Nancy - Al tiu por komencantoj mi provis aldoni staĝon pri dua grado. Por informi pri tio, mi dissendis ĉirkaŭ 80 cirkulerojn. "La Informilo" 82 informis pri la 1a grado sed bedaŭrinde ne pri la 2a grado, kiu estis decidita nur poste. Tri personoj aligis por ĉiu kurso, ne sufiĉe por mobilizi 2 gvidantojn kaj pagi ĉiujn elspezojn por tutsemajna instruado. La 6an de julio estis decidite rezigni pri la evento.

*****

Perkoresponda kurso - Nun 75 komunikoj al la gazetaro, preskaŭ 90 informpetoj, 17 gelernantoj Ni anoncis en la lasta "Informilo", ke 2 gelernantoj finlernis "M 11". Nun 3 pliaj finlernis ĝin: S-r° Lucien HODAPP en Chavannes (68210), gvidita de S-r° Grossmann. S-r° Thierry MONGIN en Trannes (10140)* kaj S-r° Pierre SALINGUE en Saulnes (54650) gvidita de S-r° Degrelle. Gratulojn al ĉiuj! *gvidita de S-r° Greiner

ATENTU! kotizo de la perkoresponda kurso 1993/94: 220F + kasedo 55F = 275F.

La respondeculo: J.-P. COLNOT, 15 Rue de Lavaux, 54520 LAXOU
Jean-Paul COLNOT

Ekspozicio pri Esperanto en Nancy - Ĝi estis videbla en "Kastelo Remicourt" en Villers-lès-Nancy (tie, kie ne okazis la proponita somera kurso) de la 7a de julio ĝis la fino de aŭgusto. Ni provis interesi ĉefe turistojn, kiuj tranoktas dumsomere en la junulgastejo. Provleciono estis proponata, se pluraj personoj dezirintus tion...

Ĉu ripozo post la marta sukcesa staĝo en HAGUENAU? Neniel! Odette SCHEIDEL jam preparas la prezenton de Esperanto dum oktobra "hobiteko" en Betshdorf, kiu iĝis mondfama vilaĝo dank' al siaj potfarejoj... kaj al Esperanto!

Pro tio vi ne miru, ke Odette sukcesos baldaŭ havigi al la esperantistoj esperantlingvan turisman prospekton pri sia vilaĝo.

E.L.

BAR-le-DUC

☆

Prelegis kiel planite la 16an de junio, en salono de la urbdomo, antaŭ deko da klubanoj -kaj du neesperantistoj- J.R. Rodriguez Gomez, ĵurnalisto el Kubo. Lokaj samideanoj gastigis lin tiuokaze kaj vizitigis al li, krom la urbon, la famekonatan nekropolon de Douaumont. Kiel siatempe alia gasto el Rumanio, li iĝis ege impresata de la loko kaj ĉefe de la aŭd-vida muntaĵo demonstranta la absurdecon de l' milito.

Dum la somerperiodo, inĝeniero el Ĉinio, Li-Keksi, vizitis sian korespondantinon, Mireille Dillenschneider, kiu konatiĝis kun li okaze de iama vojaĝo al Ĉinio. Li ankaŭ fruktodone rilatis kun la sekretario de la loka klubo, samideano F.-X. Gilbert, Direktoro de la Industri- kaj Komerĉambro departementa. Eventualaj starigoj de komerc-interŝanĝoj estis memevidente pridiskutitaj.

La preparo de la E°-aŭto-ralio (19an de septembro) estas prizorgataj de la kutimaj klubanoj. Ĝi ebligas al la partoprenantoj malkovri tute originalan aspekton (ne nur geografian!) de la departementa centro.

Cetere 3 klubanoj partoprenis memorindan piedmigradon tra la pirenea montaro kaj unu gastis denove en la Kultur-Centro de La Chaux-de-Fonds (Svisio).

Antaŭvidiĝas malfermo de la-grada kurso (eventuale 2a-grada) paralele al instruo de E° al la nova staĝanaro de "IFV 55".

METZ

☆

La tre vigla Metza Esperanto-klubo okazigis sian solenan bankedon la 12an de junio. En la kulturdomo de Metz renkontiĝis ĉirkaŭ 25 homoj; inter ili ĉeestis kelkaj eksterlandaj gastoj kaj la estro de la kulturdomo. Nian rondon ankaŭ partoprenis S-r° Oliver WALZ, vicprezidanto de Sarlanda Esperanto-Ligo.

Post la financa raporto, la prezidanto de la klubo, Bernard VIVIER, resumis pri la pasintjaraj (multnombraj) aktivecoj; finfine estis denove elektita unuanime la tuta klub-estraro.

Ni dancis, multe babiladis kaj sufiĉe ĝuis la ĉinan manĝaĵon. Dank' al la diligentaj helpantoj tiu festo estis tre bone aranĝita. Gratulon kaj dankon!

Sylvia Lassika - Wiernsheim

en nia leter-kesto dans notre courrier

☆

"...Je profite de l'envoi de mon chèque pour la poursuite de mon abonnement pour adresser mes sincères félicitations à toute l'équipe qui travaille à produire "La Informilo", cette revue qu'on attend et qu'on reçoit toujours avec beaucoup de plaisir".

Lucienne TREHEL (25-Besançon)

Ĉu praviĝas (aŭ decas...) tiel diskriminacii?

Traleĝante la informon (kiun certe ŝovos la redaktoro de "La Informilo"-n en la kutiman evento-kalendaron) pri la okazonta **Nov-jara Internacia Festivalo** en Germanio, de la 27an de decembro ĝis la 3a de januaro en SENSENSTEIN, pripensigas la fakto, ke **rajtos** (?) partopreni homoj nur inter 25-55 jaraĝaj... Mi sekve supozas, ke ekster tiuj aĝ-limoj, la cerbo-ĉeloj ne plu kapablas aprezi la temon de la aludita renkontiĝo, t.e. "La Esperanta Literaturo"... Aŭ ĉu oni timas, ke la sinteno de la esperantistaj olduloj (pli ol 55 jaraĝaj!) perturbu grave la mense normalajn partoprenontojn (vidu supre ties aĝkategorion).

Kial diable la CO de UEA ne adoptas tiun drastan regulon? Ne plu estus problemo por malkovri taŭgan halon por la solenaĵoj de la U.K°j!

Ĉu William AULD kaj Marjorie BOLTON estos tamen invititaj al la Festivalo?

"Kadukiĝinta Kandido"

kaleidoskopo de tout...un peu

Ni iomete anticipu la distran pagon!..

Miskompreno

Angla familio libertempis en Germanio. Dum la promenado ili rimarkis belan dometon, kiu tre taŭgus por la venontjaraj ferioj. La proprietulo, protestanta pastoro volonte luigas ĝin al ili. Post la reveno al Anglio, la edzino konstatis, ke en la dometo ŝi ne rimarkis necesejon. Pro tio ŝi tuj skribis al la pastoro:

"Estimata Sinjoro Pastoro!

Mi estas la angla sinjorino, al kiu vi luigis vian dometon por la venontaj ferioj, sed mi konstatis, ke en la dometo mi ne rimarkis WC. Ĉu vi bonvolus indiki al mi, kie ĝi troviĝas. Kun estimo, N.N."

Ricevinte la leteron, la pastoro ne komprenis la mallongigon WC, kaj pensante, ke temas pri anglikana kapelo (Welsh Chapel), li respondis jene:

=====
origino: "Hungara Fervojisto"
ĉerpita el "Esperanto Aktueli!"

"Estimata Sinjorino!

Mi havas honoron informi vin, ke la loko, kiu interesas vin, troviĝas je 12 km-j de la dometo, kio estas iom malmalgraba por tiuj, kiuj kutimas ofte viziti ĝin. Kiu kutimas tie resti pli longe, li kunportu ion por manĝi. Ĝis la loko oni povas iri piede, bicikle aŭ aŭtomobile, sed venu frue por ne ĝeni la aliajn. En la konstruaĵo estas 100 lokoj por stari kaj 40 por sidi. Ekzistas aerregulilo por elimino de malbonodoroj. La sidlokoj estas kovritaj per ruĝa veluro. La infanoj sidas kun la patroj, kaj ĉiuj kantas, frapas per manoj kaj piedoj. Ĉe la eniro oni ricevas paperpecon, kaj kiu malfruas, povas uzi la paperon de la najbaro. Ĉe la eliro oni redonu la paperon laŭeble neĉifonitan por ke oni povu reuzi ĝin almenaŭ dum unu monato. Ekzistas grandaj disaŭdigiloj por ke la sonoj estu aŭdeblaj, kaj por konsoli tiujn, kiuj ne povis eniri. Kion oni kolektas, oni disdonas al malriĉuloj. Ekzistas eĉ specialaj fotistoj, kiuj fotas vin en diversaj pozoj, por ke ĉiu povu vidi tiujn homojn okaze de tiel homeca ago.

Kun estimo. B.B "

RADIO VATIKANO

ESPERANTO - elsendoj

Plenumas unu jaron la persatelitaj elsendoj de Radio Vatikana. Ankaŭ niaj dimanĉaj elsendoj estas koncernataj. La signalon dissendas satelito Eutelsat II-F1 (13 gradoj oriente, 11.544 GHz, video MBC, kun subportanta frekvenco 7.74 MHz en frekvenc-modulado, horizontala polarizado). La tabelo kun ĉiuj horaroj kaj frekvencoj - kiun vi vidas ĉi-dekstre - indikas per la litero "S" la elsendojn kapteblajn el la satelito: la kvalito de ilia son-signalto estas tre bona, pli ol tiu kaptebla per la tradiciaj mezaj kaj kurtaj ondoj. La satelitajn elsendojn oni povas kapti en Eŭropo kaj Norda Afriko uzante

satelitan antenon el unu metro kaj ne tro komplikan ricevilon. En lokoj pli foraj ol la menciitaj, la diametro de la uzata anteno devus esti almenaŭ 1,8-2,4 m. La satelitaj elsendoj malfermis tute novan epokon, espero-kaj promes-plenan: la aleŭropaj elsendoj konsistigas la unuan paŝon, atende de la plivastigo al aliaj kontinentoj. Radio Vatikana spertas emoci-donan, sed ankaŭ malfacilan momenton. La malavareco de niaj bonfarantoj povus elmontrian decidigan rolon: pli ol iam la Radio de la Papo bezonas konkretajn helpo-signalojn kaj subtenon fare de ĉiuj, kiuj konas kaj ŝatas nian laboron.

Ni memorigas la datojn de la ekstercaj programoj en Esperanto fine de la jaro 1a de novembro: 8a, 24a, 25a kaj 31a de decembro 1993; 1a kaj 6a de januaro 1994, ĉiam je la universala horo 20a kaj 20 minutoj. Ĉi tiuj ekstercaj elsendoj aldoniĝas al tiuj *ordinaraj*, kiuj okazas ĉiun ĵaŭdon je la universala horo 6a kaj 10 minutoj kaj ĉiun dimanĉon je la universala horo 20a kaj 20 minutoj. Viaj leteroj ĉiam gravas! Adresu al: Radio Vatikana, Esperanto-redakcio, SCV - 00120 Città del Vaticano. Bonan aŭskultadon!

*****

NOVA INICIATO

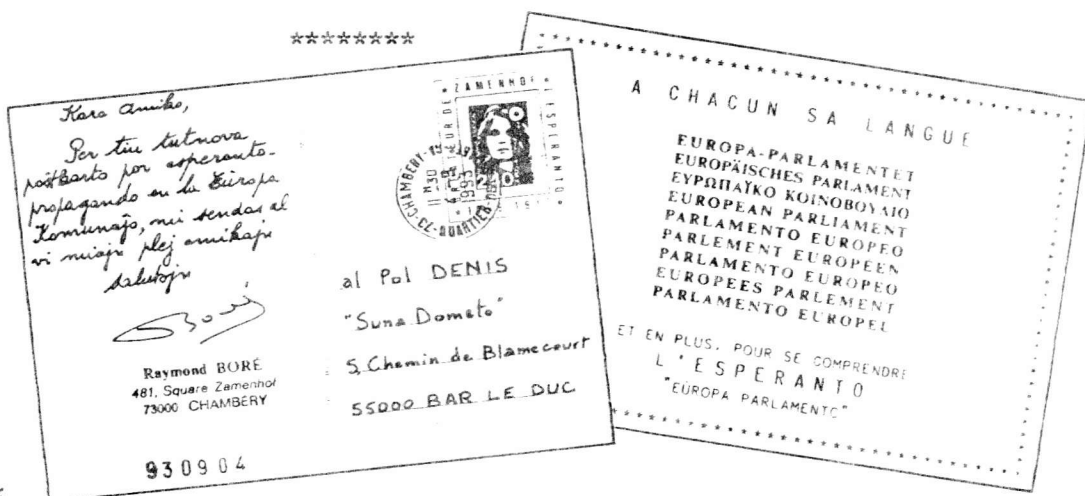
de nia samideano
Raymond BORÉ

Vere nelacigebla
homo!

Post lia lanĉo de eŭropa peticio al la Eŭropa Parlamento (kun G. PIRLOT), kiu daŭre valoras (nepre uzu la ŝovitan dokumenton en la lasta "Informilo"!), Rd Boré

proponas poŝtkarton, kiun vi malkovras ĉi-supre. Plej originale elstaras lia ideo presigi specifan kadron supre, ĉe la dekstra angulo, honore al Zamenhof. En ties centron vi algluu la necesan poŝtmarkon! Tiu poŝtkarto (verdkolora) estas eldonita sub la aŭspicoj de la "M.J.C. ESPERANTO", 311 Fg Montmélian, F-73000 CHAMBERY

Prezo ne indikita

pour vous initier à la seule
vraie langue
internationale, pour vous perfectionner
ou éprouver le plaisir rare de converser
en espéranto...

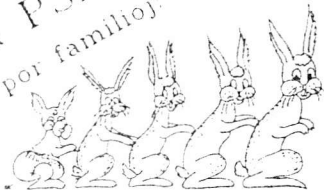

NE PROKRASTU
VIA(J)N ALIĜO(J)N!

➔ **nos stages, nos congrès,**
nos rencontres, nos voyages...

16/17-10-93	36a Praktika Staĝo de de Parolata Esperanto	16, Rue du Bouxhof F-68360 MITTELWIHR	(aliĝilo en "La Informilo"82)
12/14-11-93	8a Arta Festivalo Pariza		(informo en ĉi-tiu bulteno)
11/14-11-93	Internacia Rulsketil- presentado (ne specifa esperanta)	Nlle Salle Omni- sports 57-HETTANGE-Gde	(informo en ĉi-tiu bulteno)
10/12-12-93	42a Kultura Semajnfino de SEL	Kardinal Wendel Haus D-6650 HOMBURG Saar	(aliĝilo en ĉi-tiu bulteno)
27-12-93... 03-01-94	Novjara Internacia Festivalo (E°-Literaturo...)	D-SENSENTSTEIN (15km oriente de KASSEL)	H. D. PLATZ Postfach 1148 D-34303 NIEDENSTEIN
01-04 ĝis 08-04-94	10a P.S.I.- Invitas Germana E°-Asocio	D-JUNKERATH/ EIFEL	(aliĝilo havebla ĉe redakitejo de "La informilo" kontraŭ P.M°)

10a PSI
nur por familioj!

**Printempa
Semajno
Internacia**

La aranĝo estas precipe familia seminario. La programo kontentigu
egalrajte plenkreskulojn kaj infanojn. Ankaŭ ne-esperantistaj
familianoj kaj komencantoj estas tre bonvenaj. Plejparte la
programeroj dependos de la fantazio kaj bezono de la partoprenan-
toj. Do, estas bonvenaj ĉiuj ofertoj kaj proponoj pri manlaboro,
muzikumado, lumbildoj, teatraĵoj, naciaj kaj internaciaj ludoj,
interesaj prelegoj ktp.
La organizantoj zorgos pri interesa turisma programo kaj kompre-
neble pri diversnivelaĵ Esperanto-kursoj.

*****

**** plus rapide... plus efficace ...

NOTRE NOUVEAU COURS D'ESPERANTO
PAR CORRESPONDANCE

- ★ un matériel MODERNE
- ★ une technique EPROUVEE
- ★ un réseau d'animateurs COMPETENTS
- ★ un savoir IMMEDIATEMENT opérationnel

*une diffusion
sur toute la région
France - Est
et au-delà!*

Activité **ESPERANTO** ☆
COURS PAR CORRESPONDANCE

Maison des Jeunes et de la Culture
Philippe DESFORGES
27, Rue de la République
54000 NANCY

INTERNACIA KULTURA ESPERANTO FESTIVALO

ARTOJ

PROVIZORA PROGRAMO

VENDREDE, 12an de novembro 1993

Festivalo de video-filmoj (en la sidejo de UFE)

- Prezento de la video-bendoj senditaj por la konkurso pri video-bendoj.
- Proklamo de la rezultoj de la konkurso.
- Prezento de filmoj kaj video-bendoj, interalie la fama "Angoroj"

= Komuna vespermanĝo en tipa pariza restoracio =

SABATE, 13an de novembro

Matene: Vizito de kelkaj tipaj kvartaloj de Parizo

Posttagmeze:

- Inaŭguro de ekspozicio en la festivalejo.
- Koncerto de Franz-Georg kaj Rita RÖSSLER (Germanio).
"Popolmuzikaj influoj en la eŭropa klasika muziko"
- Folkloraj dancoj.
- Teatraĵo (anoncota).

Vespere:

- Rok- kaj malrokmuzika koncerto de SOLO (Hispanio).

DIMANĈE, 14an de novembro

Matene: Literatura forumo - La tradukita literaturo (kun partopreno de pluraj famaj tradukistoj de literaturajoj en Esperanto)

Posttagmeze:

- Teatraĵo: "La lasta nokto de Marie-Antoinette", de usona verkisto Joseph BUSCH, aktorita de Julia CASTIAU (Belgio)
- Varietea programo: kantoj el Afriko, skeĉoj el Novzelando, kabaredaĵoj el Francio...

*****

La festivalejo estos ĉi-foje **en PARIZO mem**, relative proksime al la sidejo de UFE.

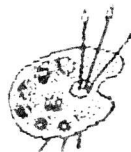
*****

Ni momente ankoraŭ klopodas aranĝi alvenon de pluraj aliaj artistoj. Definitivan programon ni poste anoncos al vi. Ĝi estos aŭskultebla **sur la aŭtomata respondilo de UFE: 16 (1) 48 87 07 42** ekde la 25a de oktobro.

Pluajn informojn vi povos ricevi ekde nun ĉe:

Cl. NOURMONT, 2 am Kläppchen, L-5682 DALHEIM
= Fakso (352) 67 66 02

U.F.E. INVITAS VIN

NI EKSKURSI EN ALZACO...

Dum nia ĝenerala kunveno de la 13a de junio ni decidis pri renkontiĝo turista en la alzaca urbeto EGUISHHEIM, apud COLMAR. Ĝi okazis la 26an de junio (sabate) kaj estis sukcesa, kvankam partoprenis nur 4 personoj! (Sed, se ni ne havis la kvanton, ni havis la kvaliton!).

Eguisheim estas rava alzaca urbeto, certe tiel bela kiel la pli fama RIQUEWIHR (kvankam la gvidlibro "Michelin" konsentas al ĝi nur unu stelon...). Tuj kiam ni alvenis, ni konstatis, ke homoj, aŭtomobiloj, busoj estis svarmantaj ĉie en la urbeto. Ni unue supozis, ke ili amase alvenis tie por bonvenigi nin, esperantistojn! Sed tute ne, oni eĉ ne atentis nin! Ni rendevuis antaŭ la preĝejo, kaj guste tie estis la plej granda popolamaso, tiel ke ni devis parki pli malproksime.

Antaŭ la preĝejo atendis kaleŝo kun kvar belaj blankaj ĉevaloj. Tiam ni komprenis: estis okazanta edziĝofesto! Ni atendis la eliron de la novaj geedzoj, al kiuj la spektantoj ĵetis rizon. Ni provis plej proksime foti, kaj finfine apenaŭ ekvidis la novedzinon... sed la ĉevaloj estis vere belaj kaj fortikaj, ankaŭ la kaleŝistino (fortika!).

Tuj poste ni vidis grupon da turistoj, al kiuj gvidistino klarigis pri la vidindaĵoj. Ni iom sekvis ilin kaj finfine eniris kun ili la urban kastelon. Tie akceptis nin ĉiujn la urbestro, li manpremis al ĉiu el ni kaj paroladis pri sia urbo. Ni tamen diskrete eliris, kiam li afable proponis trinki vinon (alzacan)!

Poste ni veturis al la proksimaj tri turoj super Eguisheim, kiuj fakte estas ruinaĵoj. Tie neniu urbestro akceptis nin, domaĝe! Poste ni provis viziti kvaran kastelon, bedaŭrinde ne viziteblan pro riparoj. La kvinan tyron ni vizitis tre proksime (PFLIXBOURG) sed en ĝi estas neniu pordo kaj nur unu embrazuro. Ĝi ŝajnis al ni rekonstruita nur por esti vidata el malproksime en la valo! La ekskurso finiĝis gaje dum vizito al nia prezidanto en STOSSWIHR, -kaj tie ni trinkis alzacan vinon!-

La proksima turisma renkontiĝo estos la aŭto-ratio prizorgata de "Esperanto-Meuse", la 19an de septembro. sed tiu oni ne scios antaŭe pri la vidindaĵoj. Nur post solvado de enigmoj oni povos malkovri ilin! Ĉu ĉiuj ĉiam sukcesas solvi? Ni aŭdis iam pri Nancianoj, kiujn oni vane atendis por la tagmeza pikniko. Neniam ili alvenis. Ĉu oni revidos ilin? Iu flustris, ke oni vidis ilin fosantaj sur glacimonto en Norda Maro... Ĉu vere? Oni povas dubi, ĉar neniu informagentejo informis pri tio. Sed ĝenerale informagentejoj volas ignori ĉion, kio koncernas Esperanton kaj Esperantistojn!

J.-P. COLNOT

==== Vizitinda loko... CHATEL-ĉe-MOZELO ====

En la departementa Vogezoj, inter NANCY kaj EPINAL, situanta je la limo de departemento Meurthe-et-Moselle, staras "Châtel-ĉe-Mozelo".

Ĉu vi scias, ke en tiu urbeto oni malkovris spurojn de la mezepoka historio? Sen multe serĉi, ĉar mi havis bonŝancon, mi retrovis dokumentojn pri CHATEL, kiujn al mi donis lorena amiko. Mi provas resumi ilin.

CHATEL-ĉe-MOZELO

unu el la plej grandaj kasteloj en Eŭropo

CHATEL ludis grandan historian kaj strategian rolon ĝis 1940 kaj 1944. La fortikaĵo kontrolis la mozelan valon, la kruciĝon de tri romaniaj vojoj kaj la elirejon de la burĝonia vojo.

Ekde 1072 ĝi estis bieno de la grafoj VAUDEMONT, kiuj estis membroj de la plej juna branĉo de la nobela domo de LORENO. Poste, ĝi iĝis bieno de la potenca familio "COMTOISE". Dank' al geedziĝo ĝi fariĝis bieno de la Senjoroj de NEUFCHATEL, kiuj faris el CHATEL la centron de princlando sub la burĝonia influo. Iĝinta lorena dank' al interŝanĝo en la jaro 1544, Châtel kontraŭstaris la francan invadon dum la "tridekjara milito". Inter 1634 kaj 1670, naŭfoje regis ĝin novaj estroj.

Konstruita sur kalka promontoro situanta apud Mozelo, la kastelo superstaris la urbon kaj ĝiajn ĉirkaŭajn remparojn. Ĉirkaŭ la granda kvadrata ĉefturo grandiĝis la primitiva kastelo de la 11a jarcento ĝis la 15a. La du ĉirkaŭremparoj atingis kune 1,4 kilometron. Reto de subteraj galerioj kunligis la pordefendajn konstruaĵojn kaj komunikigis la kastelon kun la malsupro de la urbeto kaj la mozela bordo.

Ekde majo 1972, la Asocio dirita de "Vieux Châtel" entreprenis fosi la teron, cele malkovri la ruinojn de turoj, kaj poste, dank' al la helpo de de francaj kaj alilandaj bonvolemluloj, la asocio sukcesis plifortigi la elter-trovaĵojn: turojn, murojn jam cititajn, kaj plie, la subteran reton de koridoroj kaj cambroj. Ĉu vi scias, ke la mezepoka civito etendiĝis sur du trionoj de la surfaco de la nuna urbo? En ĝi la anaro nombris sep-cent-kvindek personojn, kiuj pagis impostojn. sed la nobeloj, la oficiroj, la dudekkvar arkistoj kaj la senhavuloj (jes... tiuj-ĉi jam ekzistis!) ne pagis impostojn. La vidvinoj pagis nur la duonon de la pagenda sumo, kiu feliĉe estis tre modesta: nur po 5 soldoj jare...

Laŭ la turismaj dokumentoj eldonitaj oni povas viziti la burĝodomon, kies konstruado kaj pli-grandigado daŭris proksimume 3 jarcentojn; oni ankaŭ povas vidi la preĝejon, putojn, kortojn, pro-vezejojn, ĉambron de la gardistoj, galerion de la artilerio, de la paf-arkistoj, ktp...

Ĉu vi venos kun ni por viziti Châtel?

LIBRO-SERVO
12, Rue E. d'Orves
F-54490 PIENNES

"... Papiliumi de unu temo al la alia"... Por ĝustigi la ĉi-suban informeton, jen esprimo ĉerpita el la freŝbakita "Grand Dictionnaire Français-Espéranto" (eldonita de FRANCE-ESPERANTO -UFE-), verko, kiun vi nepre kaj senprokraste devas havi daŭre submane! (Tiu esprimo troviĝas sub la vort-rubriko "coq"). Tiel komenciĝas recenzo pri tiu G.D.F.-E° en HEROLDO DE ESPERANTO sub la plumo de Carlo Minnaja:

"Laŭdo kaj gloro al la verkintoj, laŭdo kaj gloro al la eldoninto, laŭdo kaj gloro al la franca E°-movado, kiu subtenis ĉi eldonon!". Do, tuj mendu kaj aldonu al via PIV!

Jen pli ol interesinda -kaj interesiga!- verko...
Nemalhavebla por ĉiu el vi!

Historio de la mondolingvo Tri jarcentoj da serĉado

Vi scias, ke de la praaj tempoj la homoj sopiras al komuna parola ligilo sur tiu terglobo. Konkrete, ekde la deksepa jarcento, la kleruloj klopodas trovi tiun solvon. Ni citu la plej gravan, la unuan imponan, la francan filozofon DESCARTES, kiu en 1629 jam diris: "La artefarita lingvo estas ebla, kaj oni povas trovi la sciencon..."

Pri la longa vojo sekvata de la ĉi-supre aluditaj sercistoj brile rakontas la latva verkisto E. DREZEN, en fenomenaj verkaĵoj eldonita en 1931 (D. mortis en 1937).

Tra tiu libro ni konas la historion ĝis antaŭ la dua mondmilito. Kia interesoplena libro! Ĝin mi aĉetis okaze de la antaŭlasta staĝo en Hettange, dank' al nia litova samideano Algis -saluton!-. Li vendis kelkajn librojn... kontraŭ dolaroj! Kaj, ĉar mi daŭre interesiĝas pri la historio de "nia" lingvo kaj pri la evoluo de la "movado", mi malkovris en ĉi-tiu libro interesajn klarigojn pri la sinsekvaj klopodoj celantaj krei "artefaritan" lingvon. Efektive temas pri la diversaj provoj rilate elfaradon de komuna komunikilo.

Sed kia laboro! kiom da homoj penis dum jaroj, kelkfoje ridindaj sed ankaŭ kleraj. Ĉiupaĝe mi komparas, mi rilatas al la verkaĵo de Zamenhof. Sendube, neniu homoj, konscie, ne povas nei, ke tiu viro verkis la plej taŭgan, simplan inter tiuj plurcentoj da "kreintoj" dum plurcentoj da jaroj! Nekredeblaj poste, la provoj de iuj "plibonigi" la verkaĵon de Zamenhof, kiu kondukis al Ido. Ĉu vere vi konas la historion de la aliaj ĉefaj, tiel nomataj artefaritaj lingvoj?

Drezen dediĉis multe da paĝoj al Volapük, Ido, ktp, kaj ankaŭ al la rilatoj kun la imperiismo, ĉe la fino de la lasta jarcento, al la apero de la proletaro, kiu rilatas kun la Historio (kun "granda H!"). Fantasta!

Almenaŭ pere de tiu libro, vi povos forĝi novan ideon pri "nia" lingvo, kaj se efektive la lingvo de Zamenhof havis, havas -kaj havos!- sukceson, rezultas nur de la fakto, ke ĝi estas la plej genia, kaj laŭ mi, la plej kompleta; tion vi povos konstati ĉe ĉiu paĝo de la libro. Tiamaniere mi ne "parolas", ĉar mi estas esperantisto... sed tamen mi ne povas ĉirkaŭi la elekton de la lingvon de Zamenhof. Bedaŭrinde la nescianta -ignoranta- popolo ne konas tiun aferon! Ho ve, se ĝi sciis!

Dankon pro la konatigo de tiu libro kaj sekve, ĝin mi deziras konatigi al la samideanaj kolegoj... Ĉiu esperantisto devus iom pli scii pri la historio de "artefaritaj" lingvoj, por pli bone alfronti la kontraŭulojn de Esperanto.

Ni ankaŭ ne forgesu trastudi alian faman kaj gravan verkaĵon: "La danĝera lingvo" de Ulrich LINS.

Roberto KUENY

NI DANKU

SinJORINO WOHLSCHLEGEL de Hagenau donacis al la Federacio 2 bibliojn en Esperanto. Ili iru al junaj paroj bezonantaj spiritan helpon. Interesatoj bonvolu sin turni al la prezidanto.

NEKROLOGO

En aŭgusto mortis en Hausen/Bad Krozingen (Germanio) longjara amiko de la elzaciaj esperantistoj, S-r° Karl-Heinz RENSCHLER.

Plej sincerajn kondolencojn al la familio.

=====

PETICIO POR LA RAJTOJ DE LA VENONTAJ GENERACIOJ

La troloĝateco kaj la senbrideco de la homaj aktivadoj estigas teruran minacon por niaj posteuloj.

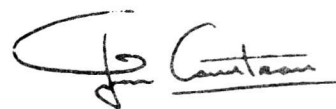
La Deklaro pri homaj rajtoj, kiu proklamas ĉies liberecon kaj egalecon, estas ducentjara. Tiu ĉi belega teksto ne plu sufiĉas.

Ni postulas, ke estu solene deklaritaj la rajtoj de la venontaj generacioj, por ke ĉiuj homoj heredu neinfektitan planedon, kie ĉia formo de vivo povos disvolviĝi.

Subskriboj sendotaj
antaŭ septembro 1994

Jacques-Yves Cousteau

Jean-Michel Cousteau

Subskribante la peticion de la Skipo Cousteau, mi petas la ŝtatestrojn de la tuta mondo uzi sian influon por ke la Unuiĝintaj Nacioj kalkulu kun la rajtoj de la venontaj generacioj.

NOMO (en majuskloj)

ADRESO

SUBSKRIBO

Por Eŭropo kaj Afriko, bonvolu resendi la peticion al
Equipe Cousteau - Pétition
75809 Paris Cedex 17
France

Por Amerikoj, Azio kaj Oceanio, bonvolu resendi la peticion al
The Cousteau Society - Petition
870 Greenbrier Circle, Suite 402 - Chesapeake
VA 233290 USA

Equipe Cousteau

Fotokopioj estas akceptitaj

The Cousteau Society

24h. sur 24

"MINICOM" POR RESPONDECULOJ... KAJ ALIAJ!

Kio estas "MINICOM"?... Tutsimple kvazaŭ leter-skatolo, kiu pacience atendas, ke vi malfermu ĝin! Se vi disponas pri "Minitelo", malfermu kaj uzu tiun modernan mesaĝ-skatolon!

Kiamaniere?

1 - Vi volas telefoni al iu, kiu ne estas; vi ne volas skribi leteron sed simple lasi mesaĝon; nokte vi pensas pri io, sed ne volas vekti vian korespondanton!...

La bona solvo: **per Minicom!**

... Vi enŝaltas vian minitelon, ciferumas **pertelefone** la numeron **3612**; kiam ekestas sono, vi konektas vian minitelon (specifa ŝaltilo sur la klavaro) kaj aperas sur la ekrano la diversaj paŝ-informoj por tajpi mesaĝon. Kiom kostas?... Malpli ol 1F/minuto...

2 - Vi malofte sidas apud via telefono kaj ne pretas aĉeti respondilon. Tiam la aliaj lasas mesaĝon al vi. Kiam vi revenas, aŭ kiam vi pensas pri tio, vi same enŝaltas vian minitelon, ciferumas 3612 laŭ la pindikitaj paŝoj sur la ekrano, vi tajpas vian telefonnumeron kaj vian **sekretan** kodon (ĝi garantias, ke **nur vi** povas legi la mesaĝon!) kaj kviete legas la mesaĝo(j)n. Se ne estas, bela frazo indikas, ke vi ne ricevis da ili... Kiam vi legis, vi povas konservi aŭ forviŝi la teksto(j)n. Kiom kostas la legado?... **Nenion!**

Kiel aliĝi al MINICOM-servo?

Tute simple: sidante ĉe via telefono (aŭ starante!), enŝaltu la minitelon, ciferumu 3612. Kiam ekestas sono, konektu! La ekrano pleniĝas je teknikaj informoj, inter kiuj kuŝas "Vous n'avez pas encore de boîte"... Obeu la informojn por ĝin havi! Oni invitos vin tajpi vian nomon, vian telefonnumeron, vian sekretan kodon, **kiun vi anticipe imagis** (mot de passe). Lasta gesto: premo de la ŝaltilo "valider".

Ekde tiam, ni povos trafi vin telefone (memevidente se via korespondanto estas "minicom"-uzanto) aŭ reciproke!

Koran bonvenon en la "Minicom"-Klubon!

Note de la redaktoro: vi evidente povas peti senpage la specifan, tre kompletan broŝuron pri MINICOM ĉe la "Agence Commerciale Telecom". Ĝi enhavas plurajn kompletigajn kaj interesajn inform-detalojn.

*****

NOVA SENKOMPARA RENDEVUO !

originala
okulfrapa
internacia
kostumriĉa
muzikbunta
permanenta
altnivela
sportaŭdaca
ĉarma
rara
rara
elstara

Ĉiuj el niaj legantoj, kiuj ĉeestis la mirigan kaj mirindan spektaklon ofertitan vespere okaze de la E^o-staĝo en HETTANGE-GRANDE (F-57) daŭre memoras ĝin!

Imagu, ke ankoraŭ pli imponan prezentadon vi povos spekti la 11/12/13/14ajn de novembro, denove en Hettange, "Nouvelle Salle Omnisports".

Ni ja povos frandi sensatiĝe la prezentadon de la plej famaj rulsketil-ĉampionoj dum la tiel nomata "Open International", kaj tio por la unua fojo en Francio!

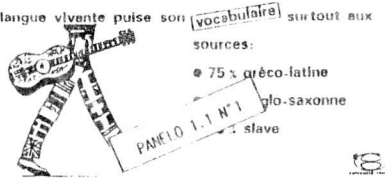
Se ni aldonas, ke la diversaj sekvencoj, akompanataj de taŭga muziko, sinsekvos seninterrompe dum ĉiu tuta tago, ke vi povos manĝi surloke, kaj ke la tuta evento **estos senpaga**, ni ne dubas, ke multnombraj el ni migros al Hettange por ĝui tiun eksterordinaran sport-

eventon!

- laŭ entuziasmiga informo de nia sekretario
Catherine GALLEG0

OSEZ DONC L'ESPERANTO !

- L'esperanto, conçu par le docteur ZAMENIHOV en 1887, est aujourd'hui utilisé dans plus de 100 pays.
- Sa **grammaire** est facile, logique: pas de verbes irréguliers. Cette facilité est la même pour les Chinois, Arabes, Anglais.
- Cette langue vivante puise son **vocabulaire** surtout aux sources:
  - 75% gréco-latine
  - 25% germano-slave

FORMATION DES MOTS

un système d'affixes

o	● masculin	● ovo	● bout
ino	● féminin	● bovino	● vache
ido	● descendant	● bovido	● veau
idino	● desc. féminin	● bovidino	
isto	● profession	● bovisto	
ido	● ensemble	● bovidaro	

(préfixes & suffixes)

permet de former un très grand nombre de mots avec **une même** racine.

● **PAMELO 1.1 N°2**

● **PAMELO 1.1 N°1**

● **PAMELO 1.1 N°3**

● **PAMELO 1.1 N°4**

● **PAMELO 1.1 N°5**

● **PAMELO 1.1 N°6**

● **PAMELO 1.1 N°7**

● **PAMELO 1.1 N°8**

● **PAMELO 1.1 N°9**

● **PAMELO 1.1 N°10**

● **PAMELO 1.1 N°11**

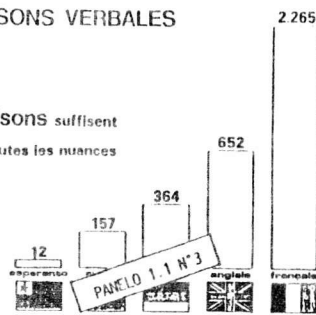
● **PAMELO 1.1 N°12**

Votre mémoire est ainsi énormément soulagée

TERMINAISONS VERBALES

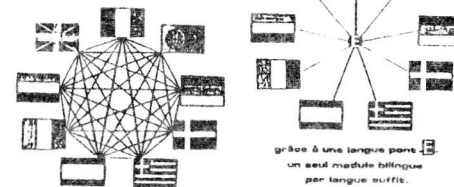
12 terminaisons suffisent

à reproduire toutes les nuances du présent, du passé et du futur.

L'ATOUT D'UNE LANGUE P

avec Eurata pour traduire neuf langues officielles de l'Europe dans chacune des autres. Il faut 78 modules bilingues.

QUELQUES MOTS UTILES

- KAFO
- APERITIVO
- SUKERO
- KUKO GÂTEAU
- LA TASO
- KULERO CULLIER
- BIERO VINO
- GLASO UN VRAI
- PLETO PLATEAU
- KAFO TEO
- ÇOKOLADO

QUELQUES DATES

- 1859 naissance de Lazare Louis ZAMENIHOV à Blajestok (Pologne).
- 1887 Zamenihof publie le premier **esperanto**: le «Doktoro Esperanto».
- 1905 premier **Congrès Universel d'Espéranto** à Boulogne-sur-mer.
- 1914 première guerre mondiale: annulation du 10e Congrès Universel à Paris.
- 1987 72e Congrès Universel à Varsovie: on fête les «100 ans» de l'ESPERANTO.

PHILATELIE & ESPERANTO

CONGRES TOURISTIQUES

universel kongreso

1	1887	1887	1887
2	1889	1889	1889
3	1891	1891	1891
4	1893	1893	1893
5	1895	1895	1895
6	1897	1897	1897
7	1899	1899	1899
8	1901	1901	1901
9	1903	1903	1903
10	1905	1905	1905
11	1907	1907	1907
12	1909	1909	1909
13	1911	1911	1911
14	1913	1913	1913
15	1915	1915	1915
16	1917	1917	1917
17	1919	1919	1919
18	1921	1921	1921
19	1923	1923	1923
20	1925	1925	1925
21	1927	1927	1927
22	1929	1929	1929
23	1931	1931	1931
24	1933	1933	1933
25	1935	1935	1935
26	1937	1937	1937
27	1939	1939	1939
28	1941	1941	1941
29	1943	1943	1943
30	1945	1945	1945
31	1947	1947	1947
32	1949	1949	1949
33	1951	1951	1951
34	1953	1953	1953
35	1955	1955	1955
36	1957	1957	1957
37	1959	1959	1959
38	1961	1961	1961
39	1963	1963	1963
40	1965	1965	1965
41	1967	1967	1967
42	1969	1969	1969
43	1971	1971	1971
44	1973	1973	1973
45	1975	1975	1975
46	1977	1977	1977
47	1979	1979	1979
48	1981	1981	1981
49	1983	1983	1983
50	1985	1985	1985
51	1987	1987	1987
52	1989	1989	1989
53	1991	1991	1991
54	1993	1993	1993
55	1995	1995	1995
56	1997	1997	1997
57	1999	1999	1999
58	2001	2001	2001
59	2003	2003	2003
60	2005	2005	2005
61	2007	2007	2007
62	2009	2009	2009
63	2011	2011	2011
64	2013	2013	2013
65	2015	2015	2015
66	2017	2017	2017
67	2019	2019	2019
68	2021	2021	2021
69	2023	2023	2023
70	2025	2025	2025
71	2027	2027	2027
72	2029	2029	2029
73	2031	2031	2031
74	2033	2033	2033
75	2035	2035	2035
76	2037	2037	2037
77	2039	2039	2039
78	2041	2041	2041

Savez-vous que les plus importants sont ceux des associations **esperantistes**, jusqu'à 6000 personnes de 50 à 60 pays ?

● **PAMELO 1.1 N°8**

● **PAMELO 1.1 N°9**

● **PAMELO 1.1 N°10**

● **PAMELO 1.1 N°11**

● **PAMELO 1.1 N°12**

EMISSIONS RADIO EN ESPERANTO

tous les jours

dimanche

jeudi

lundi

mercredi

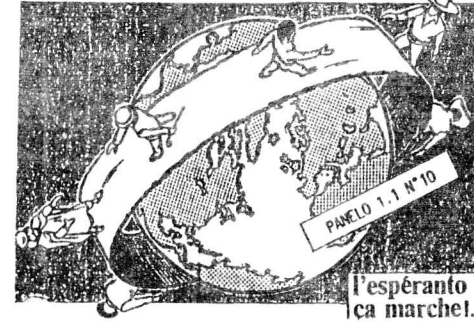
samedi

● **PAMELO 1.1 N°9**

● **PAMELO 1.1 N°10**

● **PAMELO 1.1 N°11**

● **PAMELO 1.1 N°12**

ESPERANTO JUNIOR

la découverte de l'ESPERANTO

L'homme qui apprend plus vite que son ombre

ESPERANTO

UNE LANGUE POUR TOUT LE

esperanto

L'ESPERANTO: UN DROIT A LA COMMUNICATION

ESPERANTO

ESPERANTO l'image et la réalité

RENDEZ-VOUS

LANGUE INTERNATIONALE

36.15 ESPERANTO

TOUT SUR LA LANGUE UNIVERSELLE

Sur votre minitel:

- comment l'apprendre?
  - comment la pratiquer?
  - les rencontres régionales
  - les rencontres nationales
  - les prochains cours
  - les correspondances, les expos
- **PAMELO 1.1 N°11**

INFORMILOJ

1 - EKSPOZICIOJ

1.1 Ekspozicio de UFE: kolorfotokopioj (formato A3) po 1: 30F

1 - OSEZ DONC L'E° (5% slave,..)	(vidu aliflanke)
2 - FORMATION DES MOTS (bovo,..)	
3 - TERMINAISONS VERBALES (les 12...)	
4 - L'ATOUT D'UNE LANGUE PONT (drapeaux)	
5 - QUELQUES MOTS UTILES (kafo, teo..)	
6 - QUELQUES DATES (pri Zamenhof)	
7 - PHILATELIE (timbres E°) (nova)	
8 - CONGRES TOURISTIQUES (liste UEA)	
9 - EMISSIONS RADIO EN E° (horaires 90)	
10 - L'E° CA MARCHE! (avec globe)	
11 - 36.15 ESPERANTO (pri minitel)	
12 - LOGO ESPERANTO-FRANCE (dessin en cours)	

1.2 Ekspozicio de Orienta Federacio
ĉe Claude Nourmont, tel: 19.352.6.88.64

1.3 Ekspozicio de Provenca Federacio
ĉe s-ro Cau, tel: 42.23.45.12

1.4 Ekspozicio de Norda Federacio
ĉe Lucien Bourgois, tel: 21.49.13.38

2 - ALGLUEBLAJOJ

2.1 Aĉtsunŝirmilo "E° internacia lingvo" (10x130)	40F
2.2 Ŝildo "E° langue intern. pourquoi pas?" (7,5x39)	8F
2.3 Ovals Ŝildo kun la verda stelo kaj E° (14,7x10)	10F
2.4 Ronda Ŝildo kun tero kaj plurfoje E° (diam.12)	3F
2.5 9 diverstekstaj verdaj Ŝildetoj (3x4)	unu folio: 2F
2.6 Nous voulons apprendre l'E° à l'école (3x4)	po 25: 3F
2.7 Bluaj etiketoj: "EUR + E°" (6x5)	po 1: 5F
2.8 Glumarkfolio: "Mi amas Esperanton"	3F
2.9 Glumarkfolio: logobildo Esperanto-France	po 16: 20F

3 - T-CEMIZOJ

3.1 Kun blanka kaj verda mapo de Eŭropo
ĉe s-ro Loisel, tel: 94.95.10.01

4 - POSTKARTOJ

4.1 Zorro, Lucky luke, Le petit chaperon rouge, Adéquation, Esperanto 2000, E° je présume	3F
4.2 Jubileo de Esperanto (por kolektantoj) numérotées	12F

DERNIERE MINUTE: Nous prions nos lecteurs de bien vouloir excuser la parution retardée de ce n° de "La I°", retard dû à une panne sérieuse de la machine offset de notre imprimeur. Le prochain n° de fin d'année paraîtra normalement courant décembre.

5 - VIZITKARTOJ

5.1 Informteksto ambaŭflanke, dulingva, pri E°
kun blanka spaco por via stampilo (13x8,5) po 10: 5F

6 - INFORMILOJ

6.1 Le Premier de vos 10 Rendez-vous (4p.15x21) por lude malkovri kiel funkcias E°	La unua senpage
6.2 Rozkolora faldilo: Kursmetodoj	
6.3 Broŝuro: L'Espéranto ça marche (blanka represo, eld.90, 16p 15x21)	10F
6.4 Verda libreto: E° une approche (16p 10,5x15)	11F
6.5 Casette de présentation: A la découverte de l'E°	15F
6.6 Por informi al Infanoj: E° Junior (3p 21x29,7)	5F

7 - POR INSTANCOJ & GAZETMEDIOJ

7.1 L'Espéranto: un droit à la communication prestiĝa kolora broŝuro kun fotoj (16p 21x29,7)	25F
7.2 Espéranto, image et réalité (Piron) Paris VIII broŝuro (80p 21x29,7) kun ekzemploj	30F
7.3 "Que sais-je?": L'Espéranto (Janton) 3a eldono	32F
7.4 Espéranto-Actualités, sujets divers (21x29,7)	5F

8 - POR LINGVISTOJ AU INSTRUISTOJ

8.1 Culture et Espéranto (A5, 20p) C.Piron	6F
8.2 Docteur, je suis un pauvre diable (format A5, 4p) C.Piron	6F
8.3 Espéranto et Enseignement (12p) E° Actualités UFE	6F
8.4 L'Espéranto joyau éducatif méconnu (format A4, 4p) C.Piron	6F
8.5 Réponses à certaines questions (A5,16p) C.Piron	5F
8.6 Une langue internationale (15x23, 40p) P.Rougetet	10F
8.7 Confession d'un fou européen, C.Piron	5F

Prix pour le matériel acheté directement au siège:

FRANCE-ESPERANTO

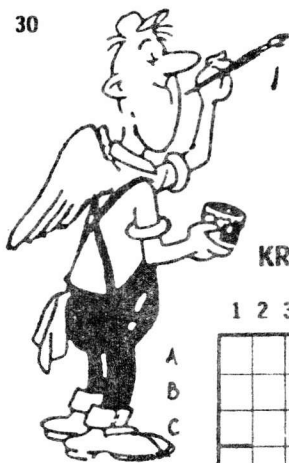
4 bis rue de la Cerisaie
75004 PARIS
Tél: 42 78 68 86

Par correspondance:

Frais de port et d'expédition en sus:
20 % jusqu'à 250 F
10 % au dessus

Paiement comptant (UFE : CCP PARIS 855 35D ou chèque bancaire)

Edition: 3/92 - Prix valables pour l'année 1992.

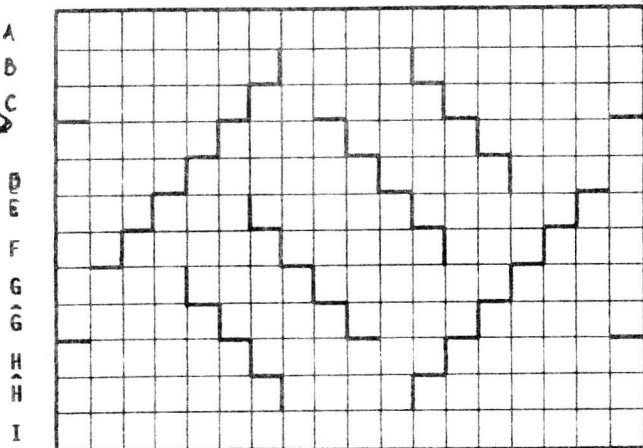

distra angelo

KRUEVORTENIGMO KUN KAŜITA PROVERBO

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

postul', pretend' - ŝanĝo de pozicio -avigo al si - ĉiela korp'. Ĝ kreskaĵ', el kies grajnoj oni faras panon - helgrizverda mineralo, uzata en Oriento por artobjektoj - tre grandaj - alpaŝo. H Forigo de la finala vokalo en vorto - ludkarto/atuto aŭ laŭvola anstataŭanto/ - idiliforme. Ĥ Arka mezurunuo por anguloj - movi turnante - artikuloj teksantaj retojn. I La dua parto de la proverbo.

VERTIKALE 1 Prepozicio/rimedo/ - skuiĝas, vibras - parteto. 2 Unu el la kontinentoj - trajnovoja stangar'. 3 Glueca suko de kelkaj arboj - infano de koko. 4 Aŭdorgano - perioda diverstema revu'. 5 Germana popola kanzono - sent', kiun kaŭzas fajro - geologia formaci' de sekundara epoko. 6 Virnomo - faruno knedita kun akvo/ plurale/ - persona nedefinita pronomo. 7 Esperanto/malrekomeninda mll/ - promenstrat' - manĝaĵ' el ovoĵ - mezurunu' de el. rezistanco. 8 Cefa parto de la nutrokanalo/digestsako/ - eligi flareblan aromon. 9 Nia planed' neentjereca, titra - vidorgan'. 10 Granda tropika herb', kiu post la florado mortas - havante senton de amiko - virina nomo. 11 Trigonometria funkci' - elmigris pro politika kaŭzo. 12 Kemia simbolo de arseno - propra nom' de Dio en la Korano - speco de amerikaj papagoj - nomo de romia monero. 13 Respondkupono/ml/ - petparoloj al Dio - per piede moviĝi. 14 Gelateneca substanco - doktoro/ml - kemiaj simboloj de argono, deŭterio kaj aluminio. 15 Sporuĵo de rustfungoj - malplena spacet', kiu apartigas tekstojn/kolumnojn/. 16 Ĉefurbo de Asirio - senkolora likvaĵ', uzata kiel solvilo "C6H4/CH3/2". 17 Difino de la valoro, fiksita prezo - hom', amanta sian patruĵon. 18 Sufikso uzata ĉe hidrokarbidoj - insekto, kies larvoj parazite evoluas sub haŭto de ŝafoj - ĉambro, loko.

HELPILOJ: F Ocima Ĝ Jado 5 Lido - lias 9 Oneca. 12 As. 15 Ecidioj. 16 Ksilen. 18 Olo.

SILABENIGMO - Pere de la ĉi-subaj alfabete ordigitaj vorteroĵ, malkovru vortojn, kies difino troviĝas dekstre. La du krucumitaj komumnoj, vertikale legataj, elformas proverbon. ak ala an at ble emo ep er fe ik is it ko lo lo lo me mo ni no no no or oro pa po pro ri ro sa so te ti to to tra tu ur ve zio zo

1 + - - + - -	mallonga literaturverko
2 + - - + - - -	haŭta afekcio
3 + - - + - - - -	venena alkaloido
4 + - - + - -	ia flavmalsano
5 + - - + - -	atomnumero 92
6 + - - + - - - -	beletra versa letero
7 + - - + - -	homo similanta al alia
8 + - - + - -	juvelŝtono
9 + - - + - - -	nuntempa
10 + - - + - - -	ia despota estro
11 + - - + - - - -	io solvenda
12 + - - + - -	bendo ofte el ledo
13 + - - + - - -	naturdotita parolanto
14 + - - +	kruda besta haŭto

SOLUTIONS (N° 82): K.V.En.: "Kiu bati deziras trovos bastonon". Silaben.: "Eĉ plej ruza vulpo en kaptilon falas".

CHARADE A TIROIRS... INTERNATIONALE!

Mon premier est un "aficionado"
 Mon deuxième a apprécié la plaisanterie
 Mon 3ème est une boisson dangereuse
 Mon tout: "remaçanta mamulo ĝiba"...
 ... laŭ P.I.V. (Raymond BORE)

SOLUTION DE LA CHARADE A TIROIRS (La I° 82)

Mon premier est un assassin: **ES**
 (parce que **Es** tue **Aire**!)
 Mon 2ème s'acquitte de ses dettes: **PER**
 (parce que **Per** paie **Tuel**!)
 Mon 3ème est un portraitiste: **AN**
 (parce que **An** fait ta mine!)
 Mon dernier est un violent contradicteur: **TO**
 (parce que **To** hue **Bohu**-!)